

I N D I E

říjen, listopad 2006

Chtěli jsme podniknout cestu po severní Indii stejným způsobem jako v jiných zemích – tj. půjčit si auto a jezdit s ním. V Indii se tento způsob ukázal dosti netypickým. Původně jsme chtěli řídit sami, ale těsně před cestou nám napsali, že auto této kategorie (pro 6 lidí) se půjčuje pouze s řidičem. Než abychom si půjčovali 2 auta (malá by nám půjčili), tak jsme s tím souhlasili. Dali jsme dohromady šestičlennou skupinu – jeli jsme já s Vládou, Karel Janoušek, Lumír Zeman a Táňa Hejlová se synem Martinem. Před cestou jsme si museli obstarat vízum, což je spíše administrativní záležitost, ale stojí to 1600 Kč. Taky jsme obnovovali různá očkování.

25.10.

Ráno se scházíme na letišti, Lumíra a Karla přivázejí jejich drahé polovičky.

Letíme v 7:15 do Milána a tam odtud asi po hodině pokračujeme do Dillí. V letadle převažují Indové v turbanech a jejich ženy v sári. Na letišti v Miláně mají pro ženy pouze dva záchody, je tam hrozná fronta a jeden záchod je již ucpaný. V letadle nám dávají vybrat vegetariánské menu nebo lososa, volíme lososa a je moc dobrý.

Do Dillí jsme dorazili v 22 hodin místního času – časový posun je tu 3,5 hodiny. Na letišti jsme si hned vyměnili peníze, kurs je 44,54 Rupíí za 1 USD, takže prakticky 1 Kč za 2 rupie. Rázem se z nás stali milionáři, dostali jsme veliké svazky bankovek sešitých sponkou. U

východu na nás čekal člověk s naším jménem, měli jsme domluvenou dopravu do hotelu Ajanta, někde v centru. Vzali nás dvěma auty, motalo se okolo nás plno lidí – nesli nám zavazadla, nabízeli výměnu peněz, ubytování. Jeli jsme do centra,

provoz byl poměrně hustý, ale nebylo to tak hrozné. Jen bylo zajímavé, že náš řidič měl zpětné zrcátko pouze na své straně, asi proto, že auto byla šunka ze šedesátých let, a před křižovatkami se auta řadila ne do pruhů, ale tak, jak se vedle sebe vešla. Náš řidič se neustále někam cpal. Cestou jsme předjížděli stádo krav. Na jedné křižovatce stál nákladňák naložený česnekem a ze sousedního auta jim ho kradli.

Do hotelu jsme přijeli asi ve ¾ na 11. Před naším hotelem stála kráva a v ulici bylo plno podobných hotelů. V celém Dillí ležel silný smog, byla tu mlha a v ní dost silný odér – něco mezi chemičkou, prádelnou a kuchyní. V recepci nám dali na uvítanou vodu v zatavených kelímcích, byla ozonizovaná a docela se dala pít. V hotelu se okolo nás opět motalo plno lidí. Nenechali nás nést zavazadla, nacpali nás do výtahu a zavazadla asi nesli pěšky. Pokoje byly celkem slušné s televizí a koupelnou. Na stolku byly složené noční vyšívané oblečky a botičky. Táňa si to zkoušela, ale bylo tam napsáno, že je to možné koupit. Za dopravu jsme zaplatili 15 USD za všechny prostřednictvím hotelu.

Na terase v našem patře byl značný hlahol (bylo již 1:30) a když jsme tam vešli, zjistili jsme, že je to parta Čechů, říkali, že jedou do Kábulu.

26.10.

Ráno jsme šli na snídani se švédským stolem za 150R. Měli tam docela dost kořeněné zeleninové placičky ve tvaru srdíček, ochucenou zeleninovou rýží, poryč, vločky, jogurt, ovoce. Kousky ovoce jsme nechali a dali si placky, rýži a tousty.

Měli jsme objednané taxi, které nás odvezlo do hotelu Oberoi, v němž jsme měli objednané auto od společnosti Avis. Když jsme vjížděli dovnitř, kontrolovali nám spodek auta

zespodu zrcadlem. Před hotelem bylo na hosty připraveno plno zaměstnanců. Byl to nóbl hotel s bazénem, luxusní halou a salonky, záchodky byly s hudbou, zrcadly, chromováním a pohovkami a křesílky.

Vlád'a vyřídil administrativu okolo půjčení auta. Představili nám ho, ale vešli jsme se tam s bídou sami maximálně s maličkými zavazadly, tak nám řekli, ať čekáme, že to zařídí.

Sedli jsme si do salonku a čekali, napřed jsme si dali čaj a později pivo, které nám odmítli vydat před 11. hodinou. Pár jsme jich urazili a účet činil 3000 R. Později jsme se dozvěděli, že noc v Oberoi stojí 13 tis. R, tak ostatní ceny byly k tomu přiměřené.

Vyrazili jsme až před jednou hodinou. Auto bylo stejné jako předtím, ale mělo zahrádku, na kterou byla dána část zavazadel. Řidič byl oblečený ve sněhobílé uniformě s placatou čepicí. Byl dost nemluvný, takže to vypadalo, že ani moc neumí anglicky, ale později se ukázalo, že umí, ale s dost silným indickým přízvukem.

Proplétali jsme se centrem Dillí. Staví tu metro, takže silnice byla zúžená a tudíž ucpaná. Po stranách ulic byl neskutečný ruch – plno lidí, tuk-tuků (to je z Thajska, tady se tomu říká normálně motorikša), krámečků, mezitím krávy a prasata. Pak jsme zajeli k benzínce, kde nám změřili emise, auto bylo skoro nové, tak jsme na to potřebovali papír.

Když jsme těsně za Dillí vjeli do státu Haryana, řekl řidič, že jako komerční vozidlo musíme zaplatit silniční daň a to nás stálo 2.100R. Průjezdy měst si byly dost podobné - velice živý provoz, houkání, motající se motorky, moto a cyklorikši. Měla jsem trochu strach z řidiče, protože většinou tu všichni jezdí jako cvoci, ale náš jezdil velice rozumně, bezpečně a nikam se necpal. Nedalo se ale jet moc rychle, tak do Kurukšetry jsme dojeli až v 5 hodin odpoledne. Řekli jsme řidiči, že přijdeme za hodinu, ať na nás počká. Šli jsme si prohlédnout klášterní komplex Brahma Sarover. Bylo to veliké obdélníkové jezero obehnané klenbovými výklenky, ve kterých nocovali lidé. Na jezeře bylo několik ostrůvků a na nich malé chrámky. Potulovalo se tam plno zarostlých brahmánů s bandaskami asi s jídlem. U jednoho chrámku měli bohoslužbu – pár přítomných v hábitech zpěvavě opakovalo po učiteli donekonečna určité věty.

Od komplexu jsme se šli ještě podívat k nedalekému chrámu, kde byla zřejmě i ubytovna pro žáky, tak jsme byli pozorováni spoustou mladých kluků z pavlačí. Nějaký obejda nás pozval dovnitř chrámu. Táňa tam věnovala 1 USD, ale zdálo se, že vůbec nevědí, co to je. Při odchodu pořád vykřikovali „donesan, donesan“ a chtěli něco, zřejmě peníze, Táňa jim podepsala lístek.

Skoro se stmívalo, ale chtěli jsme ještě kousek pokračovat, a jeli jsme dál. Dojeli jsme až do města Ambala. Na hlavní třídě jsme zkusili jeden hotel, ale byl plný. Tak jsem to zkusili kousek vedle v hotelu Batra Palace. Dvojlůžák stál 700 R – s koupelnou, balkónem a klimatizací. Měli jsme ho propojený dvířky s Táňou. Najedli jsme se z vlastních zásob a pak se šli projít.

Při příjezdu jsem z auta viděla Wine shop. Šli jsme tam a dali si z chladicího boxu piva. Měli australské pivo Foster. Velice blízko hučelo nádraží, tak jsme si ho nenechali ujít. Byl tu značný mumraj. Řada lidí se tu již zřejmě ukládala ke spaní, někteří čekali na vlak. Táňa se fotila s modře oděným Sikhou s dýkou za pasem. Vzbudili jsme značnou pozornost, okolo nás se srotil dosti přátelsky vyhlížející dav.

Pak jsme si ještě skočili na další pivo – Fostery již došly, proto jsme dostali jihoafrické pivo Castle. Když se vyptávali, odkud jsme, prohlásil Lumír, že Czech republik je Bier republik. Seděli jsme u stolků a okolní prodavači nás přemlouvali, jestli si nechceme dát něco k jídlu, ale odolali jsme.

Na pokoji jsme konzumovali donesená piva (650 ml za 60 R). Skoro v půlnoci Táňa dostala chuť na jídlo a objednala 2 porce nějakého kuřete. Bylo s omáčkou a rýží a chutnalo nám. Přinesli nám dva talíře a jen jsme začali stolovat a dali si část s Vlád'ou na jeden talíř, zaklepal

na dveře číšník a přinesl 2 další talíře, připadalo nám to, jako když jsme byli sledováni. Po jídle jsme šli hned spát.

27.10.

Ráno jsem byla vzbuzená dost silným rámem. Někde hrála muzika, na chodbách bylo rušno a zvenku sem pronikal silniční ruch a hlavně troubení. Měli jsme hned pod okny zemědělský trh – rolníci tam vozili své výpěstky, vážili je na váze a dostali za to na ruku peníze. Vozili hlavně cukrovou třtinu a kukuřici a celkem zdatně se na tom přižívovaly krávy.

Fotili a filmovali jsme to z balkónu a pak ještě přímo na ulici. Mně se nabízeli k focení prodavači banánů. Vyfotila jsem je a pak si od nich koupila trs banánů. Syčáci by mi to prodali klidně za 100R, ale já prstem ukazovala tak dlouho, že chci zpátky, až mi vrátili 80R. Daly se tam fotit úžasné věci – cyklisti s ohromnou bagáží, narvané rikši, fousatí Indové v turbanech. Řidič pak dosti bravurně vyjel ven za vydatné podpory místního ostražky, který dostal nějaké drobné, protože večer pomáhal s odvažováním a ráno přivazováním zavazadel.

Jeli jsme na sever ve směru na Amritsar. Projeli jsme bránou do Paňdžábu a opět jsme museli zaplatit silniční daň 2500R + 30R jako místní poplatek. Kdybychom jeli sami, nic takového bychom neplatili, ale co by z toho plynulo, nevíme. Řidič tvrdil, že hrozí velice vysoké pokuty.

Naše první zastávka byla v Sirhindu. Napřed jsme se stavili ve sněhobílé sikhské svatyni - gurudváře Fatégharh Sáhíb z roku 1725. Dvnitř jsme mohli pouze bosí (i ponožky musely dolů) a se zakrytou hlavou. Chlapi měli kšiltovky, ale to nestačilo a u brány dostali kusy látek, které jim uvázali na hlavu. Vedle sněhobílého chrámu byl rybník se schůdky, ve vodě se dalo mýt a plavalo tam plno kaprů. Táňa se tam fotila s nějakými dorostenkami, čehož hned také zneužil Lumír.

Uvnitř z nás měl vánoce nějaký školní zájezd, fotili jsme tam děvčata a kluci se hned shlukli a utvořili skupinku, jen jsem na ně namířila foťák. V chrámu nějaký mnich rozdával svatý pokrm, asi kukuřičnou hmotu, někteří mu to přinášeli v papírových mističkách, on to kyndnul do veliké mísy, pod kterou se topilo, a pak dalším z toho dával kousek do ruky, Táně taky dal, bylo to horké a mastné.

Pak jsme popojeli kousek dál k zahradám Aam Khás Bágh. Byly to královské lázně hemám ze 17. století, ale dost neudržované. Kanálky, kterými dříve proudila voda, byly vyschlé, vše bylo dost zdevastované. Filmaři tam točili nějakou limonádu. Prohlédli jsme si ruiny lázní a královského paláce. Místní kluci na něj vylezli a předváděli se tam a potom se k nám přidali. Šli jsme do hotelu, kde byla i restaurace. Zamířili jsme do pivnice, protože jsme si chtěli dát pouze piva, ale naši průvodci se k nám chtěli připojit, tak domluvili velký stůl ve vedlejší místnosti a sedli si s námi k němu. Anglicky však prakticky neuměli, my jsme z nich měli srandu, objednali si pivo a potom placky čapatí a oni seděli. Lumír jim věnoval propisku a notýsek s holografickým štítkem, kterého se kluci dost lekali. Měli na hlavě pokrývky hlav tvořící nahoře pouze malý bobček. Nosí ho tu svobodní sikhští muži a schovávají pod ním své vlasy, které si vůbec nestříhají. Chtěli jsme, aby nám to vysvětlili nebo ukázali, ale nešlo to. Kluk, který se jmenoval Bahas, se s námi chtěl nejvíce družít, ale neuměl psát ani latinkou. Dali jsme jim pár drobných (100R, o které se poctivě rozdělili) a šli jsme k autu.

Dál jsme jeli až do Amritsaru, což je posvátné město sikhů. Byla to dost dlouhá trasa, tak jsme dojížděli až za tmy. Už jsme nejeli po dálnici, tak to bylo dost hrozné. Auta jezdila neosvětlená a předjížděla dost nebezpečně a neočekávaně. V Amritsaru jsme se ubytovali v centru v hotelu Anand. Byl v rekonstrukci, stálo okolo něj bambusové lešení. Pokoje s okny byly dost nóbl a stály 800R, bez oken stály 500R. Dostali jsme úžasnou kruhovou postel.

V 8 hodin jsme si dali sraz před hotelem, že vyrazíme do starého města. I když v recepci tvrdili, že ke Zlatému chrámu je to 5 minut (bylo to podstatně dál), najali jsme si motorikšu.

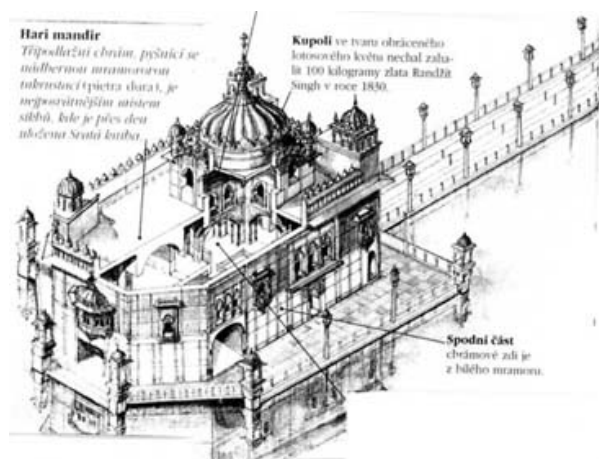
Složili jsme se tam všichni, kuřáci šli zezadu, a jeli ke Golden Templu. Je to veliký poutní areál. Dovnitř se mohlo různými vstupy, ale pouze bez bot a s příkrývkou hlavy, tak jsme museli jít přes úschovnu bot (dali nám za boty žeton), kde jsme si mohli z koše vybrat oranžový šáteček na hlavu.

Napřed jsme šli k veřejné jídelně Langar, chtěli nám dát misky na jídlo, ale nevzali jsme si je. V obrovské hale sedělo v řadách na zemi plno lidí, před sebou měli misky a do nich jim nalévali jídlo – nějakou podivnou hmotu (údajně luštěninový dál) a rozdávali placky. V této dvoupatrové jídelně rozdávají najednou až 3000 jídel.

Pak jsme šli ke Zlatému chrámu, který je opravdu zlatý a v nočním osvětlení úžasně zářil. Leží uprostřed čtvercového jezera, ve kterém se konají křty sikhů, ohrazeném promenádou z leštěného mramoru a arkádovým loubím. Proudily tam davy lidí, téměř všichni ho obcházeli ve směru hodinových ručiček. Dovnitř do chrámu jsme se nedostali, protože zrovna začínala bohoslužba, bylo tam plno a všichni si museli sednout na zem. Seděli i lidé před chrámem. Při odchodu jsme byli přítomni odnášení svaté knihy Sikhů, dělají to tak každý večer a ráno ji pak opět přinesou. Nesli ji na ramenou ve zlatých nosítkách. Táňa se tam mezitím začala družít s mladou rodinkou s malým dítětem. Oboustranná jazyková bariéra jako skoro vždy působila, Indové většinou vyzvídají, jak se nám tu líbí. Pak při obouvání jsme opět budili pozornost a místní se s námi chtěli fotit. Fotili jsme mladé krásné holky a podstrčili nám celou rodinku s malými dětmi.

Zpět jsme šli kus pěšky a já jsem si koupila vyšíváné pantoflíčky za 170R. Cestou nás oslovil strážník a řekl, že si máme hlídat své věci před kapsáři. Opět jsme nasedli do rikši a dovezli se před hotel. Přímo přes ulici byla pivnice a tak jsme do ní zapadli. Byli hodně překvapení, že chceme 6 piv, u nich ženy pivo nepijou. Když pak ještě Táňa začala i kouřit, šel nám jeden Ind udělat přednášku o tom, že u nich tohle ženy nedělají, říkal, že anglické ženy jsou jiné (zařadil nás mezi ně). Dva kamarádi mu ale v přednášce zabránili a odtáhli ho. V průběhu večera dvakrát krátce vypadl proud a hospodu osvětlovala pouze Lumírova čelovka. V 11 hodin byla hospoda uzavřena, ale pařilo se dál, Martin si dokonce ještě objednal jídlo. Odcházel jsme asi o půlnoci, ale ven jsme museli zadním vchodem.

28.10.

Ráno jsme nechali auto i s řidičem před hotelem a jeli jsme motorikšou opět ke Zlatému chrámu. Bylo tu daleko více lidí než večer předtím a působilo to úplně jinak. Prolezli jsme chrám Akál Takht, do kterého ukládají na noc svatou knihu. Nějací mniši tam seděli u vyšíváného přehozy a četli z velké knihy. V jezeře plavali ohromní kapři, někteří červení. Táňa si sedla na okraj a již ji hlídač hnal s kopím. Byli jsme středem pozornosti, místní lidé, hlavně mladí se tam chtěli s námi fotit, jeden kluk nám dal svoji adresu, abychom mu poslali fotky. Pak se s námi začal bavit další kluk a chtěl nás

doprovázet na naší cestě, ale rozloučili jsme se s ním.

Popošli jsme kousek k zahradám Jallianwalla Bágh. V této zahradě v roce 1919 Britové postříleli snad 1000 protestujících proti nim. Byl tam na památku toho vystavěn elipsovité načervenalý obelisk, také tam byl ohromný tanker na vodu, do kterého při masakru naskákalo plno lidí a odkud vytáhli 120 mrtvol.

Chytli jsme si motorovou rikšu a nechali se dovést k hinduistickému chrámu Durgiana zasvěcenému bohyni Durze. Byl dost podobný Zlatému chrámu, také uprostřed jezera přístupný po můstku, ale méně honosný a jezero není ohraničené promenádami. Pozlacený byl pouze kousek, ale chystají se asi na víc, stálo tam částečně lešení. Hinduisté jsou mírumilovnější, tak není nutné mít pokrývku hlavy. Ujal se nás tam takový postarší Sandokan v bílém rouše a vykládal nám, kdo je na obrazech. Uvnitř chrámu seděly 2 holčičky oblečené za princezny a hrála tam skupina nějakou místní muziku. Když náš průvodce viděl, že jsme hodili do bedýnky nějaké mince, byl velice ochotný a ještě nás zavedl do sousedního chrámu zasvěceného Hanumanovi, ten měl být údajně starý 1000 let, kdežto Durgiana pochází ze 16. století. K chrámu se přicházelo úzkou uličkou plnou osvěžoven, ale taky žebráků. Motal se tam jeden chlap s kobrou, ale asi mu přišlo 20R málo, tak jí nechal jen kousek zdvihnout hlavu. Taky tam byl chlapík, který maloval ženám henou na ruce, mně to taky nabízel. Zajímavé, že si nechávají malovat levou nečistou ruku.

Od chrámu jsme chtěli jet zpět do města. Bohužel jsme řekli, že bychom chtěli jet do sáríshopů a řidič nás zavezl bůh ví kam, tak jsme raději řekli, že chceme k hotelu. Zašli jsme si v hotelové restauraci na oběd a dali si tam smaženou rýži. Naši sousedé si tam dávali whisky, měli v sobě láhev a byli značně rozverní.

Za odpoledne jsme měli dojet do Dharamshaly, což bylo asi 200 km. Blížili jsme se k Pakistánským hranicím, všude bylo plno vojáků a před městem Pathánkót nás zastavili policajti, chtěli 250R a dali nám za to cedulku s nápisem „Paňdžábská policie vás chrání“. Průjezdy všemi městečky byly dost náročné. Strašně se to vleklo a nedalo se jet rychle. V Pathánkótu nás opět zastavili policajti asi kvůli nějakému dopravnímu přestupku, zaplatili jsme 100R, řidič pouze nadával a říkal „paňdžáb polis“. Přejeli jsme hranice do státu Himachal Pradesh a zaplatili jsme zase silniční daň 660 R. Začali jsme stoupat do kopců a cesta ubývala hrozně pomalu. Řidič asi na kopce není moc zvyklý, tak jel dost pomalu a divně řadil. Cesta byla asi poničená od přívalových dešťů, protože místy jí kus chyběl nebo byl sesuv, tak byla značně zúžená. Těmito horskými partiemi jsme projížděli již za tmy a to cestu ještě zpomalovalo. Přijeli jsme do Dharamshaly po vedlejší silnici, řidič se ptal na institut tibetské kultury Norbulingka, kde jsme měli zamluvený nocleh, parta vojáků ho poslala nahoru. Nezdálo se mi to, ale dojeli jsme ještě skoro o 1000 m výše do Horní Dharamshaly Mc Leod Gandž a tam to sháněli, ale zase by nás poslali 18 km zpátky. Řekli jsme, že se na to vykašleme a zůstaneme v hotelu zde. Ubytovali jsme se v hotelu Sahil Plaza, hned kousek od sídla dalajlámy s krásným výhledem do údolí.

Šli jsme v hotelu na večeři a asi jsme je dost zaskočili naší spotřebou piva – měli pouze 3 ledňáčky (pivo Kingsfisher) a jiné silnější pivo – těch jsme vypili asi 5 a opět došlo a šli pro další někam ven. Objednali jsme si různá jídla – já vegetariánský šašlik se sýrem, asi s tofu, Karel rýžové nudle – v jídelníčku chowmein, Vlád'a s Táňou nějaké kuře Shaki Korma, které mělo chuť jako svíčková. Dali si dvě poloviční porce a přinesli jim jednu celou, tak si doobjednali další.

Pak jsme se šli projít k dalajlámově rezidenci. Je to celkem moderní budova, hodně členitá, i takhle pozdě večer se to dalo procházet po schodištích a terasách, na jedné z nich se dalo točit modlícími válci. Psali tam o budoucím Dalajlámovi, kterému je 15 let, je neznámý někde v Číně a je nejmladším politickým vězněm na světě.

Tam odtud jsme ještě zamířili kousek po silnici dolů, ale mělo se jít po chodníku ohraženém zábradlím, proti nám však kráčel býk, tak jsme raději vyklidili pole. Zpět k hotelu nás zase neustále provázel toulavý pes a nedal se zahnat.

29.10.

Celý den jsme věnovali Mc Leod Gandž a okolí a řidičovi jsme dali volno. Napřed jsme zamířili znovu do dalajlámova sídla, spolu s námi plno lidí, podél cesty rozkládali své stánky

různí prodejci. V klášteře meditovali a prováděli cvičení – stoj vzpažený, dřep, leh, někteří leželi na desce a na rukou měli látku pro dobrý skluz, dělaly to tam babky, které vypadaly na 100 let a zvládly to minimálně 20x (více už jsme nesledovali). Celé jsme to tam prolezli včetně

dvou nenápadných chrámů. V jednom z nich byla pozlacená socha Budhy a Padmanambhavy, který přinesl buddhismus do Tibetu. V plátěných pytlících tam uchovávali všechny texty Budhy a dalších myslitelů. Jeden mnich si tam z jednoho svazku četl. Pak jsme v klášteře zasedli do kavárny a dali si kafe. Jelikož tam měli plno papírových platidel různých států, dali jsme jim dvacku, o které jsme měli stejně pochybnosti, zda u nás vůbec platí. Hned si ji vystavili.

Pak jsme procházeli městem a nalepily se na nás žebračky s malými dětmi. Naznačovaly, že nechtějí peníze, ale pouze mléko pro dítě. Martin chtěl jedné pomoci, ale ostatní byly naštvané, nadávaly si a po nás chtěly taky. Martin byl naštvaný, protože žebračce nestačilo jedno mléko, chtěla dvě a ještě cukr a ještě by přidávala. Údajně se do McLeod Gandž stahuje největší množství postižených žebračků. Viděli jsme tam různé bez končetin či jen s pahýly, nebyli však neodbytní. Chtěli jsme se trochu projít, tak jsme šli po silnici ke křesťanskému kostelu St. John in Wilderness – tj. v divočině. Není moc v dobrém stavu, má střechu z vlnitého plechu a věž mu již spadla, ale okolo jsou staré hroby v udržovaném trávníku. Nějací Indové nás opět požádali, abychom se s nimi vyfotili.

Pak jsme se rozdělili, Lumír vyrazil do lesa do kopce, my jsme šli ještě kus po silnici. V malé vesničce cestou jsme si dali dohromady dvě piva a Vláša si nechal vyčistit boty, dost to potřebovaly. Čistič ho po dobu čištění přezul do pantoflí. Jezdily okolo autobusy a lidí nám mávali.

Pokračovali jsme k jezeru Dal. Cestou bylo výukové centrum pro tibetské děti. Na nádvoří tam seděly 3 holky, tak jsme se dívali, co studují, mluvili jsme s nimi a fotili je. Holky nám daly své mailové adresy – každá měla svou. O kousek dál jsme viděli internet a vedle jídelnu, na níž bylo napsáno Fast Food. Neuměli tam anglicky, ale zrovna tam obědvali 2 Tibetáni, kteří to uměli. Řekli nám, že to co jedí, je momo. Byly to takové větší plněné ravioly a k tomu vývar s nějakým šnitlíkem, tak jsme si to dali taky. K tomu se mohla přidat velice ostrá omáčka. Jedno jídlo stálo 30R. Mezitím jsme chodili postupně vedle na internet a posílali zprávy domů, šlo to perfektně, hodina nás stála 20R. Táňa si v hospodě chovala malé tibetské miminko a říkala, že hrozně smrdělo.

Přišli jsme k jezeru – byl to takový špinavý rybník, ale plavalo v něm plno kapříků. Okolo něj vedla cesta a stálo tam pár chrámků. Pak jsme vyrazili směrem zpět k McLeod Gandž a dostali jsme se do nějakého školního areálu. Střed tvořilo hřiště, na němž se prohánělo plno kluků s několika míči. Kousek za areálem se třepotalo plno modlitebních praporek natažených mezi stromy, vlály na prudkém svahu, tak byly vidět z dálky. Cesta se nám skoro ztrácela, na jednom místě jsme slézali ze skalky. Došli jsme do sedýlka u Dharamkótu, kde byl Tea shop. Ptali jsme se, jestli mají pivo, tvrdili že ano, ale měli pouze cider, což je v podstatě vinný střík.

Pak jsme již jen sešli dolů z kopce do McLeod. V lese pobíhalo plno opic a Karel byl natolik obětavý, že se vrátil do sedýlka a koupil trs banánů. Házet je opicím a přibíhaly další a další, až jich bylo asi 40. Šli jsme dolů a ony popobíhaly za námi. Už jsme sprádali plán, jak je dovedeme až do města. Když došly banány, házeli jsme jim i kusy chleba, ale potkali jsme 2 jeptišky, které je zaháněly, a opice se jich asi bály, tak už s námi dál nešly.

Došli jsme do hotelu, uvařili si kafe a počkali na Lumíra, který vyprávěl, jak se dělil o chleba s malými dětmi a viděl ženy s ohromnými otepmi dříví na hlavách. Pak jsme vyrazili do města na večeri. Vybrali jsme si restauraci Ashoka. Dala jsem si Pulao, což byla rýže se zeleninou a kousky ananasu a melouna (to jsem raději dala stranou).

V hospodě jsme rozebírali možnost, že ve Váránasí odebereme vodu z Gangy a necháme udělat její rozbor. Asi jsme dost rušili okolní hosty. Cestou k hotelu jsme se vraceli s kravami. Pak jsme ještě pokračovali na terase před našimi pokoji s lahví vína a čajem s whiskou. Chovali jsme se dost hlasitě, že jsme snad museli budít nejen obyvatele hotelu, ale i nedaleké mnichy. Dohadovali jsme totiž, jak Martinovi seženeme ženskou, aby srovnal hormon.

30.10.

Ráno kupodivu Táňa vstala a jak večer slíbila, připravila pro nás snídani - tedy spíše lukulské hody. Byly vložky s mlékem, klobásy, chleba s fazolovou pomazánkou, zázvorový čaj, mangová limonáda, kafe, med a různá dochucovadla vložek.

Stolovali jsme asi hodinu a pak vyrazili opět na celodenní výlet. Koupili jsme si předchozí den mapu Mc Leod Gandž a okolí a tak jsme si mysleli, že to bude jednoduché. Na mapě však bylo napsáno, že je bez měřítka. Již zpočátku jsem pochybovala, zda jsme vůbec na mapě, protože skutečnost se s mapou značně rozcházela. Šli jsme do kopce k Tea shopu, kde jsme byli již předchozí den, ale jinou trasou. Cestou měl být klášter Zilnon, ale bylo tam jen nepřístupné centrum užitého umění.

Šli jsme ke klášteru Golu, dle mapy to měla být hlavní cesta, ale nějakým způsobem jsme přišli ke klášteru po úzké kamenité pěšince. Cestou proti nám vedli dolů stádo koz a ovcí, zabraly celou cestu. Mně začalo ožužlávat jedno kůzle, žužlalo mapu a foťák, pasák ho však odehnal. Viděli jsme, jak tam suší seno – měli ho rozvěšené po stromech, někdy i v dost veliké výšce.

Klášter nás dost zklamal, byla to pouze malá svatyňka, ale byla u ní otevřená kavárnička, kde jsme si dali pití a bílou kávu. Obsluhoval nás malý kluk, který si v mezičase vypracovával úkoly. Podle mapy to vypadalo velice jednoduše – půjdeme k vodopádu Bhagsu. Golu leželo ve výšce 2500 m.n.m. (z Mc Leod jsme vystoupali o 700 m) a cesta stále stoupala, což se nám moc nelíbilo, protože jsme vodopád viděli cestou a byl o dost níž. Vlád'a, Martin a Táňa se trochu vrátili a spustili se o kus níže, kde měla být cesta po vrstevnici. Já s Karlem jsme sestoupili další cestou o něco dál, Lumír pokračoval dále do kopce. Kus jsme šli za ženou s otepi na hlavě, ale došli jsme k nim na terasu u domu a přejít k cestě, kterou jsme viděli o pár metrů dál, se nedalo. Tak jsme šli po jiné pěšině kus dolů a zpět a tam jsme se sešli s ostatními, kteří již prozkoumali několik cest, ale všechny končily. Vraceli jsme se tedy ještě více dolů, až byla velice výrazná odbočka, která vypadala dost dobře. Po chvíli nám ale zase mizela a my šli pěšinkou od dobytka a museli jsme překonat strmou rokli. Za ní jsme našli Café a mysleli, že si tam dáme něco k jídlu, ale bylo to nějak opuštěné, tak jsme šli dál a konečně dorazili k tomu vodopádu.

Byl opravdu parádní, vytékal z poměrně úzkého místa a padal asi o 40 m níže. Pod ním byla ve skále malá prodejnička a ve vodě tam chladili nápoje. Nad vodopádem sušili na kamenech vyprané koberce. Cestou k vodopádu vedlo přes cestu několik potrubí s vodou, museli jsme je překračovat.

Pak jsme již jen sešli kousek do vesnice Bhagsu Nag. Měli jsme dost hlad, tak jsme zastavili v prvním bufetu. Měli tam pouze vegetariánská jídla, tak jsme si dali osvědčenou smaženou rýži se zeleninou. K tomu jsme chtěli pivo, sice ho neměli, ale pan šéf nám pro něj dojel na motorce – platili jsme za něj 100R, ani nevíme, kde a za kolik ho koupili.

Vrátili jsme se ještě kousek ke starému klášteru, kde měli dlažbu tvořenou z motliteb, nakoukli jsme do dost bídně vybavené mnišské kuchyně a mnišských příbytků, které měly na výšku asi 120 cm a bylo tam pouze pár knížek a stolek s rádiem. Ještě jsme prolezli pár obchůdků a šli kus do kopce, kde bylo centrum pro klasickou hudbu Buddha Hall. Mysleli jsme, že to bude na prohlédnutí, ale spíše to byla ubytovna, kde vyučovali tibetské hudbě. Proti byla německá pekárna či spíše kavárna a inzerovali tam nějaké cookies.

Táňa si tam koupila zelený obleček s kapucí jak pro permoníka. U krámků jsme potkali Lumíra, bavil se někde na kopcích s lámy, k vodopádu netrefil a vypadal dost unaveně. Také jsme něco koupili – my tričko, Táňa a Lumír tibetské haleny z konopí. K hotelu jsme se nechali dovést rikšou, bylo to asi 2 km, ale pěšky by to bylo dost dlouhé. Rikšoun jel jako blázen, s protijedoucími vozidly se jen taktak míjel a lidi před ním uskakovali.

Večer jsme šli opět na večeri do uličky, kde jsme byli včera, ale do jiné restaurace. To silné pivo je dryák, tak jsme šli do hotelové restaurace, kde ho neměli a měli tam pouze vegetariánské jídlo, jako ostatně skoro ve všech ostatních restauracích. Naše jídlo stálo 60R. Martin chtěl na večer sehnat nějakou ženskou, Vláďa mu to ráno domlouval v recepci, vyvedl je tam dost z konceptu, ale slíbili, že nějakou seženou. Měla přijít v 7 hodin, ještě v 6 tvrdili, že je to O.K., ale nakonec nepřišla a řekli, že to nevyšlo. Později jsme zjistili, že v McLeod na to nebylo vhodné místo, jinde by to bylo snadnější.

Cestou z večere jsme se ještě stavili v místním klubu. Šlo se tam dvě patra do strmého schodiště, nahoře byla hlava na hlavě, protože tam zrovna vystupoval eskamotér, který předváděl různé ekvilibristické kousky. My jsme se vmačkli do kuchyně a koukali na to stojící na židli. Potom postupně vystoupili 3 písničkáři, jeden z nich Tibetán, zpíval pro nás čínskou melodii, bohužel jsme nerozuměli textům ani průvodnímu anglickému slovu. Byli tam skoro všichni mladí vypadající dost hašíšácky a někteří skutečně pod vlivem hašíše nebo alespoň marihuany. Klub byl pouze kousek od našeho hotelu.

Po celodenní túře jsme toho měli dost a šli jsme spát již po 10. hodině. Táňu chytila v noci zimnice a léčila ji prášky společně s whiskou.

31.10.

Ráno jsme vyrazili již po osmé hodině. Chtěli jsme se podívat do institutu tibetského umění Norbulingka, ale nenašli jsme ho. Pokračovali jsme tedy do Kangry, kde jsme se šli podívat na místní chrám. Muselo se ale zastavit kus od něj a projít k němu uličkami bazaru plnými suvenýrů a obřadních potřeb. Cestou jsme nakoukli do školního dvora a okamžitě se okolo nás seběhl houf dětí. Táňa jim zazpívala sprostou verzi Skákal pes přes oves a děti tleskaly a fotily se. Chrám stál na nádvoří dlážděném kostkovaným vzorem, byl rekonstruován po zemětřesení. Na dvoře kláštera jsme se opět fotili s místními lidmi, mě si žádala jedna mamina s miminkem. Hráli tam lidové hudebníci. Tři kluci tam začali podupávat a tancovat, tak jsem se přidala k nim. S jedním z nich jsme tančili, zalomenou ruku za hlavou a kývali boky k sobě. Když jsem se k němu otočila a zapracovala horní polovinou těla, docela se zalekl.

Dál jsme pokračovali do Mandí. Jeli jsme krásnou krajinou, nad údolím s divokou řekou, čajovými plantážemi a sklizenými rýžovými poličky. Silnice byla dost mizerná, místy byla rozkopaná a plná děr. V Mandí přes řeku vede britský koloniální řetězový most, je tam ohromné ghátové schodiště a starý chrám. Cestou za Jogindernagarem jsme špatně uhnuli – jeli jsme za dvěma autobusy a dojeli jsme k ohromnému tibetskému klášteru. Byl v červenožlatém provedení, v centru stála hlavní chrámová budova a pod ní několik obytných

budov. Autobusy přijely pro mnichy a ti někam odjížděli s batohy. Naházeli je na střechy autobusů a část si sedla taky nahoru. Čelní stěnu budovy malovali tři malíři, vymalovávali barvami krajinku s klášterem a špičatými skalnatými kopci. Pak se nám jeden mnich nabídl, že nás vezme dovnitř. V 1. patře byly učebny – pouze holé místnosti určené k sezení na zemi, nebylo v nich vůbec nic k rozptýlení. Vprostřed byl průhled do dolního meditačního sálu a nad ním visely ozdobné látkové válce. Byli jsme i ve svatyni s Budhovou sochou, pak na střeše a ve střešní nástavbě, kde měli výrobu soch – seděly tam bezhlavé trupy a zvlášť položené hlavy. Dole v hlavním sále byly za plentou rozpracované ohromné sochy. Měli tam fotografie dalajlámy, který to tu navštívil.

Pak jsme projížděli krásným kaňonem řeky Kullú do města Kullú. Řidič najednou přidal na rychlosti, asi začal mít strach z toho, že se setmí. Údolí bylo dost sevřené, místy hodně zarostlé a kupodivu tu rostly palmy a jen o kousek výš borovice. Na druhém břehu řeky stál červenobílý klášter, ke kterému se dostávali zavěšenou lanovkou nad řekou, cestou byly i další lanovky na ruční pohon. Do města Kullú jsme dojeli již skoro za tmy a než jsme se jím promotali, bylo již úplně tma. Bylo to tu hodně zacpané – na jednom místě to dirigovali policajti, protože dvě auta jedoucí proti sobě by se tu nevešla.

Náš řidič asi ve tmě moc nevidí, viditelně se cítí nejistý. Za Kullú nesmyslně přejel most přes řeku a když jsme mu říkali, že by se měl vrátit, nereagoval na to. Jeli jsme dost mizernou hodně klikatou silničkou vysoko nad řekou. Na druhé straně řeky u vody vedla rovně druhá silnice. Pak jsme ho donutili zahrnout směrem k řece, přejet most a dál jet po levém břehu. Těsně před městem byla stanice na placení, platili jsme za něco 300R, snad to bylo nějaké vzdušné, za čistý vzduch. Přijeli jsme do Manalí a vybrali si hotel IbeX přímo v centru – okolo byly velice živé prodejní ulice, až později jsme zjistili, že jsme přímo vedle velkého bazaru. Dvoulůžkový pokoj stál 450R a byl v docela slušném stavu, konečně tu byla koupelna, kde byla oddělená sprcha. To mne v předchozích hotelech štvalo, protože pak byla celá podlaha mokrá a roznášelo se to i do pokoje. V koupelně však nebylo odvětrání a tak v předsínce mokvala zeď a odpadávala omítka.

Večer jsme vyrazili na večeri. Bylo tam hodně restaurací, ale byly většinou vegetariánské a nealkoholické, až jsme na jednu opačnou narazili. Dali jsme si tam obvyklé nudle a rýži. Vláďa měl kuře Stew, což byla ohromná porce se zeleninou, i další porce byly veliké, stačilo by úplně půlka. Všechna jídla byla velice levná, bylo tu drahé pouze pivo, stálo 90R. Měli pivo Sand Piper, údajně lehký, ale stejně dost silný. Vláďa zjistil v hospodě na záchodě, že voda z umyvadla teče do kýble a tu potom zřejmě používají na mytí nádobí.

1.11.

V noci a ráno jsem se necítila moc dobře – asi z mizerné klimatizace v autě jsem byla trochu nastydlá, měla jsem ucpané dutiny a nos. Z toho důvodu jsem se rozhodla dnes nejíst. Ostatní chtěli jít na snídani, ale všude byla otevřená okna a byla děsná kosa, tak si objednali jídlo na pokoj.

Dopoledne jsme vyrazili s naším řidičem s autem bez zavazadel směrem k průsmyku Rohtang. Po deseti kilometrech (Lumír reptal a chtěl jet až nahoru) jsme uhnuli do vesničky Solang. Bylo to pouze pár chatrčí uplácených ze všeho možného, i když o kus dál byla docela pěkná vesnička. Šli jsme na vycházku k Šivovu chrámku. Šlo se morénovým údolím se spoustou balvanů. Stoupali jsme asi 300 m až do výšky 2.900 m.n.m. Ke chrámku se dalo dostat zavěšenou lanovkou nad kamenitým korytem řeky, ale nebyl u ní nikdo, tak jsme museli řeku přeskotatit po kamenech. Chrámek byl pouze maličký, byla tam soška krávy a kulatý falus – limbus, symbol plodnosti, na který spadal nepříliš vydatný vodopád. Ukazovali nám, jak to vypadá, když mrzne – falus se změní v ledovou homoli.

Pod schody, po nichž se šlo ke chrámku, byla chatrč, kde bydlel svatý láma v oranžovém hábitu. Měl mobil a dredy na vousech. Pozval nás k sobě dovnitř, uprostřed stály parádní

hliněná kamna s měděnými zásobníky na horkou vodu. Okolo ležely koberečky, na nichž se dalo meditovat. Lumír si nechtěl sedat na zem kvůli bolavému kolenu a sedl si lámovi na lože, ale ten ho hned hnál. Dával nám pít čaj s mlékem a oříšky.

Sešli jsme opět dolů do osady, kde byla škola paraglidingu, nabízeli tam také vyjížděky na koních a čtyřkolých motorkách, ale chtěli za to moc peněz. Taky se tam člověk mohl kutálet z kopce v ohromné průhledné kouli. Malé tibetské děti se tam přitom popelily špinavé před chýšemi a hrály si s autíčkem vyrobeným z drátu.

Vraceli jsme se stejnou cestou – museli jsme přejít brod, protože řeka zřejmě strhla most. Pokračovali jsme k sirným horkým pramenům Vashisht. Ležely na svahu nad údolím, auto zůstalo asi 500 m od nich. K nim jsme docházeli obchodní uličkou, prodavači byli poměrně aktivní a lákali tam na vše možné. Ostatní šli do hotelu na oběd, já si to šla prohlédnout a koupila jsem hedvábné šátky po 50R a kovového slona. Lázně jsou vlastně chrám, mají vyřezávaný dřevěný štít a bránu. Uvnitř jsou dvě oddělení pro muže a pro ženy. Pouze jsem tam

nakoukla. V ženském oddělení byl bazének asi 2x3 m a pod ním jímka se třemi odtokovými trubkami, z nichž prýštila voda, a ženské se tam mydlily a zároveň si přepíraly nějaké svršky respektive spodky. Nad lázněmi se u podobných vývodů ale neohražených pralo prádlo. Myli se tam i chlapi – okolo beder byli obaleni pouze rouškou. Dost jsme se tam zdrželi, slunce již zapadalo, i když tady v hlubokém údolí to bylo poměrně brzy.

Ještě jsme se nechali přímo v Manalí dovést ke chrámu Hadimba. Stál na kopci v lese a střechu měl trochu jako slovenské dřevěné kostely. Uvnitř seděla babka hlídačka a 2 chlapi, kteří tam udržovali oheň, bylo tam strašně zahuleno a nedýchatelno. O pár kroků dál jsme šli k Tree Temple – tedy stromovému chrámku. Ohromný strom tam byl ozdobený fáborky a soškami a u něj byla plošinka na modlení.

Řidiče jsme již předtím poslali dolů a chtěli jsme si to sejít sami. Okolo se potloukaly babky s ohromnými králíky, nabízely vyfotografování a byly dost neodbytné. Taky se tam předváděli poháněči jaků s ozdobenými jaky a vlezlí předražení stánkaři – kulatou čepičku, kterou jsme koupili v Kangře za 40R, nabízeli za 200.

Pak jsme sešli na opačnou stranu a do města se vrátili mezi zadními trakty domů. Vedle poměrně honosných domků stály slamové domky z plechu, pytloviny a igelitu. Jak se v nich dá přežít zde asi poměrně studená zima, jsme si nedovedli představit.

V centru to již silně pulsovalo, byl tam hrozný mumraj lidí, ale skoro výhradně domácích. Hned vedle našeho hotelu byl velký bazar – větší budova rozdělená na malé koje a uličky. Nejvíce tu nabízeli polotovary na ženské oblečení kamíz – vyšitý živůtek, z něhož se ušije tunika podle rozměrů ženy. Karel s Lumírem koupili sárí.

Pak jsme šli chvíli na internet, mají tu jen malou rychlost 256 kB/s, ale na psaní pošty to stačí. Když jsem byla v nejlepším a zrovna chtěla poslat zprávu, vypnuli proud a poslaní se nepodařilo, i když se počítače přepnuly na záložní zdroj. Proud v Indii vypadává dost často, asi dochází k přetížení sítě.

Na večeri jsme byli v tom samém podniku jako včera, poznali nás a vítali, protože opět jsme urazili pár piv a ostatní si dali dobrá jídla. Účet činil 1600 R, ale po zaplacení to číšník opravil na 1620. Zajímavá praxe, nedali jsme jim totiž dýško, protože jsme neměli drobné, tak možná proto.

2.11.

Ráno jsme chtěli vyrazit trochu dříve, mělo to být v 8 hodin, ale než se navázala zavazadla, bylo skoro půl deváté. Vraceli jsme se zpět přes Kullú a Mandí. Tam jsme se pěkně zamotali v uzoučkých uličkách, protože odbočky byly značené pouze rozsypanou rýží a ta, kterou jsme hledali, byla hodně zašitá. Jeli jsme ke klášteru Ravalsar, stoupali jsme serpentinami do kopců, opět jsme jednou zabloudili.

V Ravalsaru stojí okolo jezera plno klášterů tibetských, sikhských i hinduistických. Většinou to jsou školy pro tibetské děti v červeno-zlatém provedení. Pak tam byl ohromný nevyfotografovatelný sedící Budha s modlicími válečky. V nádvoří druhého kláštera se okolo nás shlukovaly děti, fotila jsem je salutující a ony měly děsné haló z toho, když jsem jim ukazovala jejich obrázky. Pak zazvonil zvonek a ony jako když střelí utekly do školy.

Čas dost rychle utíkal a tak bylo jasné, že náš původní plán dojet až do Dehradunu nedodržíme. Dokázali jsme udělat tak 30km/hod., protože byly ostré zatáčky, silnice úzké a tak míjení s auty bylo mnohdy dost problematické. Okolo Ravalsaru byly strmé kopce s rýžovými políčky a vysekanými stupňovitými loučkami.

Za Sundarnagarem byly kopečky hodně strmé, začaly se podobat těm z čínských obrázků. Cesty vedly přes hřebínky. Místy jsme pod sebou měli spád snad 1000m. Díky tomu cesta ubíhala hrozně pomalu, tak jsme se rozhodli, že dojedeme pouze do Simly. Tam jsme již dojížděli za tmy, protože cestou jezdilo hrozně moc nákladáků Tata a ty zdržovaly provoz. Netušili jsme, co je to za město. Rozkládá se na prudkém svahu a působí jak Monte Carlo, měli jsme problém dostat se do centra s hotely.

Řidič se zeptal a poslali ho někam zpátky a my jsme vjeli do lesa a poté do dolní části města, kde žádné hotely nebyly, a nahoru jsme se museli vrátit. V horní části bylo plno hotelů, ale většinou se u nich nedalo zastavit natož parkovat nebo byly moc honosné. Řidič měl typ na jeden hotel s parkovištěm, chtěli nás hned zaparkovávat, ale pokoj stál 2800 R, tak jsme odjeli. Nakonec jsme se ubytovali v hotelu Himland East, v němž po slevě byly pokoje po 1000R.

Hotel se tvářil velice honosně, personál byl livrejovaný a odmítl bakšiš za donesení báglů. V hospodě to bylo taky nóbl, servírovali na více talířích, pivo nám nalili do sklenic, tak jsme nevěděli, kolik toho nalili, po jídle nám dali mističku na mytí rukou, ale když jsme chtěli druhé pivo, byl s nimi problém. Zřejmě ho přivezli bůh ví odkud, protože to vždy trvalo a na tištěný účet nám ho připsali rukou. Já jsem dostala pivo nějaké divné, zdálo se mi, že je cítit dezinfekcí a bylo teplé.

3.11.

Hotel se tvářil honosně, ale když se člověk podívá na prostěradlo a povlečení, je to dost hrozné, je to sice vyprané, ale ne dočista, jsou na tom zaprané fleky, oni to snad šmudlají někde v potoce ve studené vodě, jak jsme často viděli. Ještěže spíme zasunutí do vlastních povlaků. Alespoň je tu dlažba, v minulém hotelu byl dost nechutný koberec. Je listopad, noci jsou dost chladné, na chodbách děsná kosa, jak to dělají v zimě není jasné, žádné topení tu není.

Z průvodce jsme zjistili, že Simla je letní středisko anglických místokráľů a nynější sídlo místní vlády. Indická smetánka sem jezdí na jaře a v září, my už přijeli po sezóně. Děti do školy tu šly v nóbl uniformách – kluci v sakách se znakem jako v Anglii. Všechny školní děti

v Indii nosí uniformy. Normálně kluci nosí pouze košili a kalhoty, dívky barevný kamíz s bílými kalhotami a šálkou, podle barvy se pozná, do jaké třídy nebo školy chodí.

Jeli jsme směrem na jih na Solan a pak uhnuli na východ. Cesta se vinula krásnou krajinou s kopečky, potom jsme jeli borovým lesem, vypadalo to jako u nás. Řidič nám ukazoval, jak z borovic jímají smůlu pomocí šikmých řezů.

V Nahanu jsme se vymotali z hor a pak už jsme jeli poněkud rychleji. Cesta byla rovná a docela dobrá. Dojeli jsme do Paonta Sahib, kde nás řidič dovezl ke gurudváře, sikhské svatyni. Museli jsme opět mít pokrývku hlavy (Vlád'a použil šáteček z Amritsaru) a zout se. Svatyně stála nad řekou Jamuna, v níž se umývalo plno Indů. Motaly se tam okolo nás žebračky a dokola mlely bakšiš, bakšiš. Indové vypadající dost chudě, jim občas něco dali.

Pak jsme šli koupit pirožky plněné nějakou zeleninou a přitom nás otravovala jedna žebračka s miminkem. Když nám vrátili nějaké drobné, jeden peníz jsem jí dala, ale stejně byla nespokojená a hned se na mne sesypaly další, jedna s dítětem vypadala asi tak na 12.

Dál jsme jeli do Mansúrí. Až do Dehradunu se jelo po rovině, byl hodně hustý provoz, často jezdily náklad'áky narvané lidmi na korbě, lidé tam byli naskládáni ve dvou patrech. Pak jsme začali opět stoupat do hor. Mansúří leží ve výšce 2000 m, přijeli jsme tam právě, když se stmívalo. Ubytovali jsme se v hotelu Sun en Snow (opravdu pouze en, tak nevím jestli zapomněli d, nebo jak se to překládalo).

Šli jsme se ještě večer projít. Nad námi byla klášterní škola, kde byl šílený bugr, pouštěli tam ohňostroj, hrozně hlaholili a bouchali na bubny. V bráně nám řekli, že je to oslava začátku školního roku.

Šli jsme se najíst, opět měli široký výběr jídel. Dali jsme si kebab, já polévku Lung Fung, pivo přinesli odněkud. Při návratu do hotelu spal recepční na rozkládacím lůžku ve spacáku.

4.11.

Ráno jsme vyráželi v 8 hodin a nechali se zavést na druhý konec města, odkud jezdila lanovka na vrchol kopce Gun Hill. Nedalo se zajet až k ní, byla tu pěší zóna a řidič musel zaparkovat na parkovišti. Procházeli jsme hlavní ulicí, stánky se teprve otevíraly. Lanovka

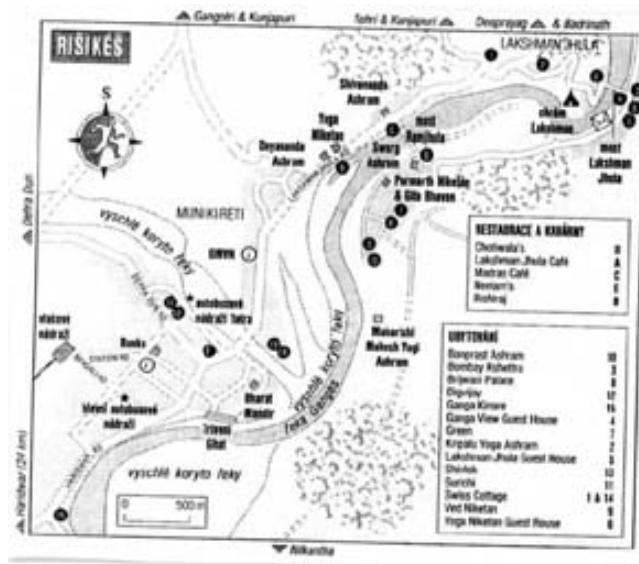
jela až od 10 hodin, tak jsme šli nahoru pěšky. Převýšení činilo 300 m. Z kopce byl pohled na Himaláje, v dáli z mlžného oparu vystupovaly sedmitisícové hory Dunagiri a Nanda Devi. Na vrcholu kopce stálo plno stánků, do jednoho z nich vtáhli Vlád'u a začali ho oblékat do místního kroje s černým dlouhým vyšíváním kabátcem a zatočeným hadrem okolo hlavy. Za hodinu by nám udělali za 100R velkou fotku, ale řekli jsme, že máme málo času a že se vyfotíme sami za 50R. Mne taky oblékli do oranžové sukňe a blůzy a dali na rameno

velikou umělou kytku, pak se nechali ustrojít i Táňa do černého a Martin také podobně jako Vlád'a a nakonec Lumír jako bandita s flintou a pásy s nábojnicemi.

Dolů jsme opět sešli a prošli již rušnými ulicemi. Mně zaujaly typické ženské obleky – šaty s rozparky po stranách - kamíz, pytlovitě kalhoty - salvár a průsvitná šálka dupatta to celé za 400 R. Nebyl na to ale čas, tak jsme alespoň koupili ozdobné otevíráky. Kluci tam obdivovali staré sextanty, které měli za hubičku. Zpět jsme se vraceli stejnou cestou a z Dehradunu jeli na Rišíkéš. Byli jsme tam již asi ve dvě hodiny a ubytovali se v hotelu Great Ganga.

Hned jsme vyrazili na prohlídku města. Táňa s Martinem zůstala v hotelu, protože Martinovi nebylo dobře, asi měl horečku. Náš hotel byl přes ulici od Gangy, tak jsme k ní sešli a šli kousek proti proudu. Na naší i protější straně stoupala mohutná ghátová schodiště.

U malých stolků tam byli měničů mincí – měli tam sloupečky mincí určených pro žebráky a měnili je s určitou provizí za bankovky. Nechali jsme se loďkou převést na protější břeh a pak šli směrem proti proudu řeky. Vlád' tam už nechtěl jít a tak se vrátili po mostě. My jsme šli s Lumírem stále dál, protože tam vypadala voda divočejší. Přešli jsme na ulici a tam prodávali ve stánku obsypaném ženami korálky. Jedny korále stály 1R, tak jsem si jich koupila 10 a Lumír 15. Když si představím, jak dlouho asi trvalo navlékání, materiál nepočítám. Pak jsme přišli k zajímavé stavbě ve čtvrti Lakšmandžúlá. Byl to moderní chrám – boty se ukládaly venku v úschovně, spodní tři patra byla velice široká, muselo se to celé obcházet, na patrech byly malé kóje a v každé nějaký bůh. Nějaký člověk se nám tam vnucoval a chtěl nám dělat průvodce, ale odmítli jsme ho, že mu stejně nerozumíme. V patrech tam byly i krámky, tak jsme koupili dva kovové náramky po stovce. Prodáváč vypadal, že mu krvácí srdce, tvrdil, že nákupní cena je 150 a normálně se to prodává až za 300R. Hořejší patra tvořila již spíše věž, vždy na podestě byla malá svatyně. Viselo tam plno zvonů, na které jsme zvonili. Já jsem se vyfotila u několika zvonů a lingamů a jatí – což je symbol plodnosti a v podstatě falus a vagína. Všude je tam prodávajů v různých velikostech. Nějaké Indky se na mne potutelně usmívaly a kynuly mi.

Sešli jsme dolů a ještě pokračovali kousek směrem proti proudu, protože z věže jsme tam viděli nějaký chrámek. Byla to však moderní dosud zcela nedostavěná stavba a bylo v ní masážní studio.

Gangu jsme přešli na druhou stranu po zavěšeném mostě, bylo znát jak se kýve. Po laněch tam šplhaly opice, viděli jsme jednu, jak z ruky ukradla někomu pytlík chipsů. Zpět do města by to bylo dost daleko, už se stmívalo, chtěli jsme se něčím svést. Byly tam však samé taxíky, které měly pevnou cenu a do centra to stálo 130R. Kousek na kopci stály rikšy, ty by asi byly levnější, ale nevěděli jsme o nich. Asi nesjedou dolů z kopce, protože by měly problém vyjet.

Z taxíku nás vysadili přímo v centru u hlavního bazaru. Vyzavili jsme, jak jsme si mysleli, směrem ke Ganze, ale ulice najednou končila a došli jsme na tmavou terasu. Nějaká dívka nám ukázala cestu tmavou úzkou uličkou. Napřed jsme váhali, zda za ní skutečně jít, ale opravdu nás po schodišti dovedla k další ulici, která již mířila ke ghátům. Tam bylo strašně živo. Část lidí se tu ukládala ke spánku, hodně jich bylo na břehu a pálili obětiny. I my jsme si koupili za 5R malý košíček s květy s vonnou tyčinkou. Byl tam malý kousíček suchého lihu, tak jsem to zapálila a poslala po vodě. Ulice od ghátů byla velice živá a skoro se nedalo projít, byly tam otevřené všechny krámky. K hlavní třídě jsme se dostali méně frekventovanými ulicemi. Přešli jsme most přes skoro vyschlý přítok Gangy a dostali se do trochu jiné části města. Bylo to tu zařízené spíše pro běžný život – měli tu obyčejné jídelny, krámky s jídlem, různé dílničky, prodejny a opravny bot. Vlezli jsme cestou do jednoho chrámu Anshra Ashram. Stáli před ním dva chlapíci a pustili nás dovnitř v botech a pak se zájmem sledovali naše fotky. Další klášter byla muslimská mešita a zároveň škola. Vlezli jsme tam a hned se k nám přihnali kluci v bílých hábitech a černých turbanech a posunky nám naznačovali, že si máme dát na hlavy šátky a zout se. Zrovna tam končila bohoslužba a davů kluků odcházely. Při odchodu je vedoucí bil rákoskou do dlaně - někomu do pravé, někomu do levé.

Pak jsme již jen došli k našemu hotelu. Za chvíli dorazili i ostatní. Šli jsme do hospody, ale neměli tam ani hlt alkoholu a žádné jídlo s masem.

5.11.

Dnešní den byl přesunový, potřebovali jsme se co nejvíce přiblížit Váránasí. Měli jsme v plánu ujet přes 400 km, tak jsme vyrazili po 6. hodině ráno. V Hardiwaru ale nastala šílená zácpa, gháty byly plné lidí a auta se rozjížděla všemi směry, tak jsme se posouvali pouze zvolna. Navíc řidič zapomněl uhnout na most, tak jsme si ještě v zácpě zajeli. Na řadě aut jsme viděli blitky, jak z nich zřejmě cestující zvraceli. Blížil se úplněk a ten na přelomu října a listopadu je pro hinduisty velikým očistným svátkem, myjí se při východu slunce a proto zřejmě ty davy.

Pak jsme jeli do Rampuru a silnice se podobala místy zoranému tankodromu. Museli jsme jet velmi pomalu, jinak bychom se silně vytrásli. V Rampuru jsme najeli na národní silnici a již to pokračovalo rychleji. Byl ale hodně hustý provoz a bylo to nebezpečné. Jezdila spousta nákladňáků – mají tu vozy Tata, které se předkem nápadně podobají Tatrám, jenom jsou hodně zdobené vším možným a mají poněkud omezený výhled. Viděli jsme jich několik nabouraných – na střeše, na boku, v příkopě. Dělali jsme pouze malé zastávky a jedli jsme v autě, přesto cesta moc neubíhala. Okolí silnic bylo úžasné – spousta dobytka – buvolů, bílých hrbatých krav, rikšové s neuvěřitelnými náklady, povozy, nacpané motorikši (kam se hrabou rekordéři z Evropy v zaplňování aut). Taky jsme předjížděli traktor s tak přetíženým přívěsem, že měl přední kola ve vzduchu. Před Rampurem byla muslimská oblast, ve vesnicích stály mešity a hned se to poznalo podle žen, které byly zahalené v černých burkách, některé měly zahalené celé hlavy a nekoukaly jim ani oči. V Indii žije asi 10% muslimů a stojí na spodním okraji společnosti.

Asi 80 km před Lucknowem jsme se zastavili u benzínové pumpy a viděli jsme věc tu nevídanou – samoobsluhu. Šli jsme tam nakupovat, moc toho tam sice neměli, ale motalo se tam okolo plno prodavačů a při nákupu nám nabídli táč se sklenicí vody. Koupili jsme tam nějaké kekсы a koření. Účet vystavovali poměrně složitě na počítači. Při odchodu Vládu požádali, aby se zapsal do pamětní knihy. Přední část krámu byla určená pro zemědělce, prodávali tu různá hnojiva a pesticidy.

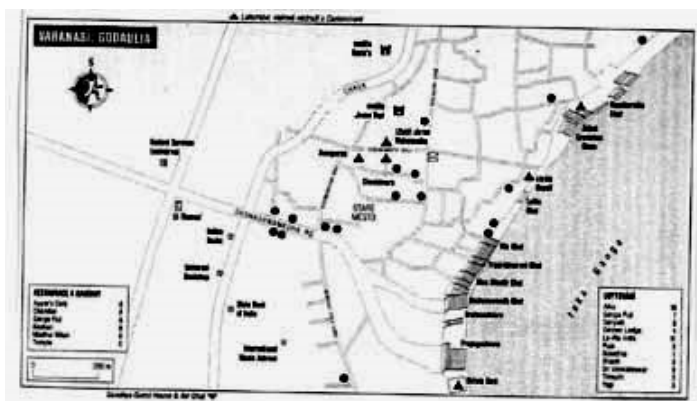
Do Lucknowa jsme přijeli asi v 8 hodin večer, ale dost dlouho jsme miliónovým městem bloudili, než jsme našli hotel. Byl to hotel Arif a nebyl z nejlevnějších. V restauraci tam však opět neměli pivo, tak jsem tam nešla a zeptala se pokojového sluhy, kde bych ho mohla sehnat. Vyšel by mi vstříc ve všem, až jsem z toho měla trochu strach, ale měl tak hrozný anglický přízvuk, že jsem mu vůbec nerozuměla. Vyšla jsem před hotel a tam stál náš řidič, tak jsem ho požádala, aby mi pivo přivezl, což se také záhy stalo. Myslela jsem, že ostatní šli taky někam na pivo, protože hospoda měla být otevřená pouze do 10 hodin a oni se vrátili až v 11, ale nechali je tam sedět.

6.11.

Dnešní den jsme měli urazit další kus cesty do Váránasí – 280 km. Bylo pondělí a kupodivu silnice nebyla tak zacpaná jako včera, tak to ubíhalo poměrně rychle. Projížděli jsme zemědělskou muslimskou oblastí. Člověk si připadal jak ve středověku – sklízela se rýže a ženské ji vázaly do snopů a ručně ji mlátily tak, že plácaly snopem do stolu. Na sklizených polích rozbíjely hroudy dřevěnými dlouhými palicemi. Vesnice byly velmi živé, všude se pohybovalo plno lidí. Cestou jsme způsobili v jedné vesnici sročení davu, když nám řidič zastavil u krámu s alkoholem. Zatímco jsme kupovali piva a začali je pít (hlavně asi byli v šoku ze mě a Táni), postával kolem nás dav výrostků a pár dospělých. Pak jsme ještě koupili 3 lahve místní whisky, protože nám docházela dezinfekce a udělali tak zřejmě prodej celé sezóny (3 whisky + 2 krabice piv po 12 + 6 piv na místě) – pivo bylo Target, dobré a chlazené. K poznámce o dezinfekci – měli jsme všichni v povinné výbavě láhev tvrdého alkoholu nejlépe slivovice a přes den si z ní všichni párkrát lokli. To byla vnitřní dezinfekce,

vnější obstaraly vlhčené ubrousky, kterými jsme si pečlivě otírali ruce před každým jídlem a po styku s lidmi.

Do Váránasí jsme přijeli poměrně brzy odpoledne. Zaskočil nás zatím největší ruch lidí, co jsme v Indii viděli. Po silnici se pohybovaly hlavně motorové a cyklorikši. Nechali jsme se autem zavést co nejvíce to šlo ke Ganze a pak jsme vyrazili pěšky. Hned se nás ujal nějaký chlapík a vedl nás uzoučkými uličkami. V nich se různě potuloval dobytek, bylo problém do něčeho nešlápnout. Došli jsme ke spalovacímu ghátu Manikarnika, na něj jsme nesměli, a ukazovali nám místo, odkud se můžeme koukat. My jsme však chtěli najít nějaký hotel s vyhlídkou na Gangu. Potkali jsme cestou 2 Čechy – holku a kluka, kteří nám doporučili Ganpatí Gesthouse. Měli tam 3 volné pokoje, ale pouze jeden s koupenou a to ještě jen na jednu noc. Ty bez koupelny byly ale dost nechutné – smrduté špelunky páchnoucí plesnivinou. Ten s koupelnou byl docela slušný, ale taky 3x tak drahý. Moc se nám to nelíbilo, tak jsme šli dál, vedle byl obsazený Šiva Gesthouse, naši průvodci nás vedli do dalšího gesthousu, ale byl taky plný, motali jsme se klikatými uličkami, skoro jsem ztratila svůj smysl pro orientaci. Nakonec jsme se vrátili k hotelu Ganpatí a objednali 3 pokoje.

Vraceli jsme se k autu a proti nám proudily šílené davy lidí – pomalu se stmívalo, viděli jsme nějaké alegorické vozy, na márách nesli zahalenou mrtvolu. V ubytovně nám řekli, že máme autem dojet ke ghátu Dašášvahédha a podél vody dojdeme pěšky. Do ulice směrem ke ghátům nás však nepustili a řekli, že to můžeme obejít. Jeli jsme kus a úplně jsme ztratili představu o tom, kde jsme. Byla tam opět uzávěra a ke

ghátům se muselo dojít pěšky, ale nevěděli jsme, kde jsme a jak je to daleko, tak jsme řidiče otočili – on nám předtím doporučil jeden hotel kus od vody za 700R, tak jsme k němu jeli v šílené zácpě lidí, kol a rikš. Před námi kráčel chlapík, který nám ukazoval směr. Na gesthouse jsme se vykašlali a ubytovali se v hotelu Barahdari. Zrovna vypadl proud, celé Váránasí se ponořilo do tmy a za oknem začal běžet generátor. Naproti hotelu byl wine shop, kde přes mříž prodávali alkohol. Když tam přišel policajt, zatáhl se závěs a prodavač utekl, byl totiž svátek a prodej alkoholu byl zakázán. Policajt se pak postavil do závětrí a čekal, zda zase otevrou, my jsme vše pozorovali z balkónu.

Šli jsme na večeri, hotel běžel na náhradní zdroj, tvrdili, že vaření není problém, ale dost se to vleklo. Objednaná piva nenesli, asi kvůli tomu policajtovi, tak to trvalo hodinu a jídlo ještě déle. Proto jsme ani nešli ke ghátům, jak jsme původně měli v plánu.

7.11.

Ráno jsem se šla osprchovat a zjistila jsem, jak šílené tu mají vodovodní rozvody. Pustila jsem sprchu a voda začala téci z kohoutku u umyvadla. Pod umyvadlem se musely uzavřít přívody a pak to teklo ze sprchy, ale jen chvíli. Vlád'a mezitím z balkónu pozoroval před hotelem krávu, jak žere blitky, které tam zřejmě někdo v noci vyprodukoval.

Dopoledne jsme vyrazili do města. Najali jsme si 3 cyklorikši a nechali se zavést k Brahmeshvara. Mám dojem, že rikšoun s námi jel delší cestou, ale můj orientační smysl tu selhával. Rikšoun nás vysadil a dostal 50R. Hned se k nám přidali nějakí veksláci a chtěli nás nasměrovat ke ghátům přes uličku plnou krámků, ale nedali jsme se.

Na schodišti ke ghátům jsme potkali bandu mladých Čechů, právě přijeli přes noc vlakem a hledali ubytování. Řekli jsme jim o Ganpatí, oni si napsali Tánino číslo a my vyrazili podél

ghátů směrem na jih – mysleli jsme, že po proudu, ale bylo to obráceně. Podél řeky bylo plno lidí, do této části cizinci moc nechodí, koupali se tu, modlili, mezitím se potuloval dobytek a psi. Pořád nám někdo něco nabízel, jeden korálkář mi pořád vnucoval korálky, měl plno skleněných, ale pořád mi cpal dřevěné snad z cedrového dřeva a přidával množství za pevnou cenu. Kromě toho další nabízeli barvičky na kůži, pohledy a kytičky se svíčkou na poslání po vodě. Koupila jsem si pouze dva pohledy se spalovacími gháty.

Došli jsme k pruhovanému chrámu a tam si najali člun, který nás vzal po proudu řeky až k mešitě. Projížděli jsme okolo spalovacího ghátu Manikarnika, kde hořelo několik ohňů, veslař nás upozornil, že se nesmí fotit, tak Vlád'a filmoval trochu tajně. Od Aurangzébovy mešity jsme šli úzkými uličkami, přitom jsme nahlíželi do temných kobek, ve kterých bydleli lidé. V uličkách se potulovaly krávy, jednu uvázanou jsme splášili a bylo dost obtížné ji obejít – strachy se pochcala a posrala. Taky jsem zašla do nádvoří jednoho domu, byl velice krásný v tak trochu maurském slohu, ale vevnitř byla stáj a podle toho to tam vypadalo.

Uličkou jsme došli ke spalovacímu ghátu a naháněči nám nabídli, že se můžeme jít dívat z terasy jednoho z domů, fotit, že nesmíme. Vlád'a s Táňou to však porušili, Vlád'a napřed filmoval naslepo, toho by si asi nikdo nevšiml, ale když si otevřel pomocný hledáček, už ho zezdola zmerčili, stejně na to asi čekali. Za chvíli na nás vlítli, že jsme porušili zákaz a že musíme jít do kanceláře, že nás mohou zavřít až na týden do vězení nebo nás to bude stát 500 USD. Dělalí jsme, že nerozumíme, Vlád'a ukazoval prázdný futrál od kamery (ještě ji stihl dát Táně do baťůžku), já ukazovala na displeji, že nic nemám. Chlapík, který nás tam dovedl, se nás zastával, dělal prostředníka a snažil se je zklidňovat, ale asi byl s nimi stejně spolčený. Trochu zmírnili, že budou chtít od nás 2000R od každého. My jsme chtěli odejít, ale oni začali zavírat bránu. Nakonec jsme zaplatili celkem 1000R (Vlád'a napřed vytáhl 500, ale to nestačilo) a vypadli jsme. Vlád'a si záběry pouštěl a říkal, že to stálo za to. Viděli jsme několik zabalených mrtvol – v červené látce se zlatem, ještě jim provedli poslední očistnou koupel v Ganze. Další mrtvolky již hořely, byly zakryté dřevem a koukaly jim jen zabalené nohy. Náš průvodce říkal, že je na to třeba asi 200 kg dřeva (někde se uvádí až 350) a za to rodina zaplatí asi 30 000 R.

Táňa dostala SMS, že mlad'oshi na nás čekají v Ganpatí. Dorazili jsme tam a doufali, že včerejší noc nějak ukecáme nebo nám alespoň poskytnou nějakou slevu, ale nedali se a museli jsme zaplatit. Dali jsme si tam jídlo - pouze vegetariánské, já s Vlád'ou jsme si dali špagety. Mlad'oshi říkali, že jsme se připravili o to nejlepší v Indii, když nejezdíme vlaky, oni to pojímali o dost skromněji než my. Říkali, že zažili kulturní šok, když je letadlo vyplivlo v Kalkatě.

Odpoledne jsme se šli podívat ke Višvanáthovu Zlatému chrámu, všude okolo bylo plno policajtů a nechápali jsme proč, podle mapy jsem to nedovedla najít, tak jsme se několikrát ptali a posílali nás za roh. Ke chrámu se mohlo pouze přes policejní ochranku. Nesměli jsme tam vůbec nic vzít, šli jsme tam pouze 3, já jsem podstoupila osobní prohlídku (policistkou), hledačkou mi projížděla prsa a zkoumala, jestli jsou pravá. Vešli jsme jak do vězení, byla tam ještě mešita obehnaná vysokým plotem s ostnatým drátem, dovnitř další hlídáný vchod, tam už směli pouze věřící, my ne. Zlatý chrám byl za mešitou, hned se k nám přidal jeden chlapík a chtěl nám něco vykládat. Zlatý chrám má střechu potaženou zlatem, je dost nenápadný, údajně tu žil Šiva. Policejní ochrana je zřejmě od doby, kdy propukly v Indii v osmdesátých letech náboženské nepokoje a došlo k atentátům.

Lumír s Martinem toho již měli dost, šli do hotelu. My ostatní vyrazili dál. Chytli jsme rikšouna s velkou korbou, kde měl 2 lavičky proti sobě, asi v tom vozil děti do školy, my jsme jeli všichni 4 najednou. Rikšoun byl malý mužíček, potil se a otíral si pot. Když jsme jeli trochu do kopce, už to nemohl ušlapat, proto seskočil z kola (lekla jsem se, že padá vysílením) a tlačil. Nechali jsme se odvést ke ghátu Asi, což je první ghát ve Váránasí. Byly tam dva hotely, tak jsme zkoušeli, jestli v nich nemají pivo, ale marně. Fotili jsme tam ženské

pracující na stavbě – nosily dovnitř na hlavách cihly, byly v sáří, měly náramky a každá unesla 9 cihel. Mysleli jsme, že jsme si koupili bramborové placičky, ale prodavač to plácl nad oheň, trochu pomíchal a dal nám to na papírové mističce, navrch dal dutou pečenou skořepinu.

Šli jsme po ghátech do města. Na jednom místě jsme museli překonat vývod z kanalizace, capkali jsme hutným blátíčkem. Hrozně nás otravovaly holčičky s kytičkami, nedaly se odbýt. Když jsme došli k místu, kde jsme byli dopoledne, vystoupali jsme po schodech do města. Procházeli jsme úzkou a špinavou ale velmi živou uličkou. Dole byly krámky a nahoře se domy rozpadaly. Koupili jsme šálky po 20R a trička.

Když jsme došli na hlavní třídu, opět jsme si stopli rikšouny tentokrátě moto a nechali se dovést k hotelu. Našemu rikšounovi to cháplo, pořád říkal, že to hned bude, ale přesedli jsme na jiného. Lákali nás na večeri do sousední zahrady patřící k hotelu, ale měli pouze vegetariánská jídla, tak jsme řekli, že půjdeme někam na maso. Karel se ptal na nějakou nevegetariánskou restauraci a byli jsme posláni do jedné uličky. Přímo na ulici tam bylo několik jídelen, nakonec po nakouknutí pod pokličky, jsme se nechali zlákat. Měli jsme kus kuřete s nějakou pěkně pálivou omáčkou. Ještěže nám na kole přivezli piva. Říkali jsme si, že pokud to naše střeva vydrží, tak už všechno.

Večer jsme ještě postávali na balkóně, pili pivo a pozorovali cvrkot u protějšího wine shopu. Asi tam obchodovali i s drogami, protože bankovky měnili za malé balíčky.

8.11.

Ráno jsme vstali v 5 hodin a nechali se motorovým rikšou, bez Martina, který nevstal, dovést ke Ganze. Pomalu sem začínaly proudit davы. Stále nám někdo nabízel člun. Chtěli za to 300R za jednoho a my přitom den předtím dali veslaři jen 100R za celou loď. Lumír poločesky domluvil, že pojedeme všichni za 500R, ale jelikož použil slova gruppe, tak to bylo dost pochybné. Nasedli jsme a jeli za svítání ke spalovacímu ghátu. Pálilo se pořád, jen voda nám připadala mnohem horší, plavalo po ní strašné svinstvo, viděli jsme nafouknutou mrtvou kobru a pošlou krávu. Zpět jsme se vraceli blíže u břehu, bylo dost hrozné vidět mladé holky, jak se do toho v oblečení potápějí, jak si lidé čistí tou vodou ústa, mydlí se.

Cestou jsme nabrali do lahve vodu z Gangy a v Praze jí nechali udělat rozbor. Nedopadla až zas tak špatně. Splňovala skoro všechny požadavky na pitnou vodu, bylo v ní pouze více amonných iontů, byla trochu kyselejší s Ph 6,58, po bakteriologické stránce tam však bylo strašně moc koliformních bakterií a Eescherichia coli, které se však mohly pomnožit cestou. Zároveň s vodou z Gangy odebral Honza v Praze v Troje vodu v Vltavy, která však vyšla znatelně lépe. Byla ještě kyselejší, byl v ní pouze zvýšený výskyt organických látek, bakterií bylo výrazně méně.

Při vystupování z lodi se ukázalo, že loďař by chtěl 500R za každého, tak jsme po delším handrkování zaplatili 1000R. To nám již z Váránasí stačilo, připadalo nám, že se tu dusíme, našim průduškám se to vůbec nelíbilo. Původně jsme zde chtěli ještě spát, ale už jsme měli dost zdejšího prachu a bordelu, tak jsme se rozhodli kus popojet. Když jsme odjížděli, motalo se okolo nás pár malých kluků. Já jsem na ně celkem zhurta česky spustila, jak to že nejsou ve škole. Jeden z kluků mi stejně zhurta odpověděl hindsky, představuju si, že to bylo něco jako: „Co je ti do toho, babo“. Později jsme se dozvěděli, že v Indii není povinná školní docházka a

navíc se za ni platí od 100 do 1000R za měsíc. Řada rodičů na to nemá a nebo to nepovažuje za nutné. Dle průvodce je v Indii 30% obyvatel negramotných, žen skoro 50%.

Jeli jsme do Sárnáthu, což je buddhistické poutní místo a historický areál, jsou zde zbytky chrámů a dalších staveb, některé pocházejí až ze 3. století př.n.l. Byla to pouze většina nevelkých ruin a uprostřed ohromný kulatý kuželovitý útvar – stúpa Dhamekh. Na jejím povrchu byly na části kamenné reliéfy. Vedle stál džinistický chrám Yaj, u něhož jsme opět potkali Čechy z včerejška. Chrám byl vyzdoben freskami nahého Mahavíry – zakladatele džinismu, někdy dost morbidními, třeba vlci na jednom obraze okusovali Mahavírovi nožičky. Nakoupili jsme tam taky docela levně suvenýry - kamenné děrované slony, dózičky a krabičky. Předtím před ruinami a v ruinách nás otravovali prodejci – nabízeli terakotové reliéfy sedícího Budhy, napřed za to chtěli 200R, nakonec jsem to koupila za 30R a myslela si jak dobře, ale babka u chrámu to měla za 5R. Taky jakoby tajně nabízeli kamenný reliéf a šeptali, že je to originál. Chtěli by za to 500R, ale nakonec ho Táňa koupila za 50, originál to asi určitě není.

Vůbec v tom místě nás silně otravovali místní obejdové – žebračky – plačky a různí další obchodníci. Někteří byli tak neodbytní, že se nám málem cpali do auta, když jsme odjížděli.

Pak jsme přešli na druhou stranu řeky k pevnosti Rámanagar. Bylo to původní sídlo maharádžů z Váránasí, v průvodci se psalo, že k němu vede z Váránasí pontonový most, ale kus ho chybělo. Pevnost byla dost zdevastovaná, sice se tam snažili a trochu to opravovali, ale potřebovalo by to pořádnou rekonstrukci. Vstup do muzea stál 12R a byly tam expozice z maharádžových sbírek – historická auta, nosítka, zbraně, sklo a různé předměty. Bylo to tam dost zaprášené, ale hlavně palné zbraně byly unikátní. Vyšli jsme

ještě na hradby a pod námi tekla Ganga a na ní plno loděk. Podél zbytků pontonového mostu vedl přívoz. Každý roh v pevnosti vypadal jak hodně podělaný záchod, plivali tam však betel, působilo to hrozně nechutně.

Po prohlídce jsme vyrazili směrem na západ. Jeli jsme do Ilahabádu. Dle mapy to vypadalo, že všude vede dálnice, ale místy se ve vesnicích podobala smetišti a auta tam jezdila i v protisměru. Pak dálnice úplně zmizela a jelo se dál po normální silnici. Dojeli jsme do Ilahabádu, u Gangy tam stálo veliké množství velikých stanů, mysleli jsme, že je to na nějaké náboženské slavnosti, bývají tam významné pouti melá, ale řidič tvrdil, že jsou pro policii (asi se pletl).

Měli jsme orientační mapičku a tak jsme řidiče nasměrovali do centra. Napřed jsme zkusili jeden hotel u nádraží, stál 750 R, ale pokoje byly dost hrozné, z větráku visely cáry pavučin, okna vedly do velmi rušné ulice, kde to bylo cítit jak prádelna kombinovaná se záchody a kuchyní. Tak jsme jeli raději dál a dostali jsme se do čtvrti Civil Lines, kde to vypadalo dost neindicky, byly tu široké ulice se čtvercovou sítí, nebyl tu takový smrad ani binec. Ubytovali jsme se v hotelu Samrat, který byl sice dražší, ale se snídaní a dost na úrovni. Šli jsme v hotelu do restaurace na večeři. Byla klimatizovaná a okolo nás se motalo plno číšníků, jídla byly v cenách okolo 120R, ale bylo to s ubrusky, sadou příborů a skleniček, vše přečistě. Vlád'a dostal jídlo na litinové pánvičce, ze které se silně kouřilo.

Po večeři jsme šli ještě ven, byli jsme na internetu a pak šli na pivo, prodávali ho kousek přes ulici ve stánku, ale studených měli pouze pár. Poslal nás tam řidič, který stál před hotelem, bratřil se tam s personálem a připadal nám jakoby něčím zkouřený.

9.11.

I když člověk bydlí v docela slušném hotelu, v něčem to ti Indové neumí. Sprcha se záchodem jsou spojené a je tu jediný odpad za záchodem, tudíž po sprchování je mokrá celá koupelna. Voda teče vždy z malého bojlerku, tady vypadal, že mu urezne dno a odpadne, Odvětrání koupelen neexistuje, naše měla malé okénko do chodby. Pokoj byl s klimatizací a větrákem na stropě. Větrák se při provozu kýval, měli jsme strach, že spadne.

Vyrazili jsme po hlavní silnici směrem na Kampur a chtěli se uhnout na Čitrakut. V mapě byla nakreslená dálnice, ale vedla jen kousek, dál byla rozestavěná. Odbočka na Čitrakut nebyla vůbec značená (nebo možná rýží a řidič si toho nevšiml). Zrovna jsme najeli opět na dálnici a po ní docela uháněli. Přejeli jsme asi 10 km a když se řidič zeptal, poslali nás na nějakou vedlejšku. Díky tomu jsme projížděli vesnicemi, kde jsme si připadali, asi tak stejně jako Hanzelka a Zikmund. V jedné vesnici jsme zastavili a najednou jsme se ocitli o pár století zpět – chýše uplácené z vepřovic, slaměné střechy, polehávající dobytek, ohromná studna. Kde se vzali, tu se vzali, začali se okolo nás rojit mladí kluci a koukali, ženské si nás nevšímaly, některé si schovávaly tváře do sári. Vlád'a z fotografické vášně zahrnul někde do nitra vesnice, Lumír byl dokonce v jednom příbytku, kde mu nabízeli nějaké občerstvení. Předem se postavil stařec v dlouhé košili s bílým plnovousem a začal mi něco povídat, řidič mi přeložil, že říkal, že je starý farmář a pěstuje dobytek pro mléko.

Pracovaly tam asi tamtamy, protože v další větší vesnici, skoro již město nás zastavil pán, který se představil jako novinář místního plátku a chtěl si nás vyfotit. Vyptával se řidiče, kudy cestujeme, jak dlouho, odkud jsme a tak. Článek měl vyjít hned další den, ale to jsme již byli v jiném státě, tak jestli něco vyšlo a co tam psali, nevíme.

Cesta do Čitrakutu byla dost dlouhá, měli jsme přejíždět řeku Jamunu a k ní 8 km jsme jeli po voranici. Na Jamumě stavějí nový most, tak za 10 let by mohl stát, sloupy jim nějak ujížděly, museli je zatížit ohromnými kvádry, aby je to srovnalo. My jsme řeku přejeli po pontonovém mostě. Za jeho přejezd chtěli 20R, asi aby vydělali na nový.

Čitrakut je hlavní višnuistické poutní místo a historické město na břehu řeky Mandakini, která je lemována gháty. Bylo vidět, že pamatuje lepší časy, na svahu se tyčily dosti monumentální stavby. Napřed jsme došli k hinduistickému chrámu, vystoupali po schodišti, prošli se po nádvoří a vyrušili tam nějakou výuku, jeden člověk nám říkal, že je to škola sanskritu. Tamní chrám byl zavřen, měl se otevřít až za dně hodiny.

Pak jsme se šli projet lodičkou po řece, měli tam loďky s barevnými stříškami s třásněmi, vystlané koberečky a polštáři, člověk v nich ležel a nemohl se moc hýbat, protože to bylo dost vratké. Udělali jsme pouze krátkou okružní plavbu, chtěli nás vést ještě někam 2 km po proudu, ale to by dlouho trvalo. Na břehu se k nám hned přidal nějaký „průvodce“ a chtěl nás provázet a vykládat nám o památkách, nevšímali jsme si ho. Pak jsme zalezli do takové lidové jídelny, viděli jsme, jak tam lidé docela debužírují, ale nemohli jsme se s nimi domluvit, co si vlastně dát. Dali jsme si placky čapatí a fried reis – normálně v ní bylo vždy spousta zeleniny – takové rizoto, ale tady to byla spíše pouze trochu osmažená rýže. Táně se to nelíbilo, tak to raději nejedla, taky jí vadilo, že servírovali na kovových talířích. Bylo to však neskutečně levné, asi 20R. Lumír si nechal nosit stále další a další čapatí.

Pak jsme jeli směrem na Kadžuráho. Jeli jsme do Karwi a za ním přešli hranice do dalšího státu Madhya Pradeše. Změnila se i krajina a začalo to vypadat jako v džungli, krajina byla mírně zvlněná, po silnici skoro nikdo nejezdil, tak to docela dobře ubíhalo.

Do Satny jsme dojeli, když se skoro stmívalo, ale jeli jsme ještě dále na západ. Silnice byla sice 1. třídy, ale část byla pouze s úzkým pruhem asfaltu a hrozně drncavá, k tomu dost silný provoz. Dojeli jsme do městečka Panna, kde jsme se ubytovali v hotelu Matran Raj. Na to, že byl v pořádné dřevě, vypadal docela výstavně. Zjistili jsme však, že nám někdo udělal pěkný otisk bot na prostěradle. Dva kluci, kteří nám to potom převlíkali, vypadali, že to dělají poprvé v životě.

Cena byla přiměřená, šli jsme v něm na večeři. Zmastili to, pořád nám vnucovali polévku, kterou jsme neobjednali a Martinovi jsme 3x objednávali chowmein, protože mu ho pořád nenesli. Usmívali se a kývali, ale anglicky uměli asi ještě méně než já. Vláďa s námi na večeři nebyl, protože mu nebylo dobře, měl horečku. Do rána se z toho vypotil a zmátořil.

10.11.

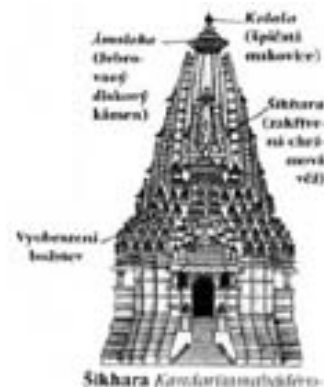
V hotelu byl dost randál, vypadalo to, že někdo v noci stěhoval nábytek a pak se velice hlasitě bavili pomocníci v kuchyni a seděli přímo proti otevřeným dveřím do chodby. Karel jim tam byl vynadat a zavřel jim dveře a zatáhl závěs. Když si chtěl Vláďa postěžovat v recepci, zase se jen usmívali.

Ráno jsme vyrazili směrem na Khadžuráho. Bylo to asi 50 km, ale dost výživných. Je to s podivem, jak tu mohou vypadat silnice 1. třídy. Když jsme dojeli, hned se na nás vrhli místní naháněči. Řidič při vjíždění na parkoviště do velice úzkého průjezdu trochu odřel bok. Nedal nic najevo a ještě se smál.

My co nejrychleji koupili lístky (5USD nebo 250R) a zašli do areálu Západní skupiny chrámů, abychom se zbavili otrapů, kteří nabízeli vše možné. Dle celkem podrobného popisu z průvodce jsme se poměrně dobře orientovali a na chrámech nacházeli reliéfy, na které upozorňoval – muž znásilňující koně, soulož hlavou nahoru apod. Chrámy jsou zhruba 1000 let staré z dynastie Čandélů a pokryté nekonečným množstvím postav a postavíček lidí, zvířat a bohů vytesaných z okrového pískovce. Hodně jich je v nejrozmanitějších erotických pozicích, je neskutečné jak se to zachovalo po takovou dobu, i když některé nejlechtivější scény byly někdy poškozené. Ženy měly velká kulatá prsa, vypadající jako silikonová.

Po prohlídce již byl čas oběda, tak jsme naháněčům utekli do restaurace. Objednali jsme si a přitom si prohlíželi přilehlé obchůdky. Knihy o Khadžuráhu a kámasútre se daly v obchodě koupit mnohem levněji než od nabízejících chlapíků. Koupila jsem si sukni, ale pak jsem viděla, že levnější byly dále od silnice nebo v uličce hned vedle vstupu do areálu. Dalo se docela úspěšně smlouvat.

Zašli jsme ještě do uliček naproti. Stála tam pěkná stúpa, ale okolo ní se povalovalo plno odpadků a v nich se rochnila prasata. Neustále nás lákali do obchůdků nebo něco nabízeli. Vláďa chtěl koupit kopii nějakého erotického reliéfu, ale byly

moc drahé, sice zlevňovali až na 1/3, ale bylo to zbytečně těžké. Táňa si koupila noční obleček a přitom tam žertovala s místním prodávčem, učila ho říkat: „jsem pes pohanskej“.

Odjeli jsme po druhé hodině a jeli do města Orčha. Cestou to připomínalo spíše africkou savanu, bylo to dost vyprahlé, pásala se tam stáda koz, jezdily tu dost často středověké povozy tažené voly. Ochránci zvířat by si tu asi přišli na své – viděli jsme prase s mřížkou okolo krku, aby nemohlo vlézt do domu, kozla s chráničem na pytlíku a vola s klackem mezi nohama na provazu, aby nemohl utíkat. Také jsme viděli zástup žen s ohromnými zavazadly na hlavách, které šly podél silnice neznámo kam. Když si chtěly odpočinout, najednou si všechny sedly do prachu na kraji silnice.

Před Orčhou nastala skoro neprostupná mlha, byl to prach z drtičky kamene. Přímo v Orče bylo také dost mlhavo, podél silnice pochodovaly ženy s taškami na hlavách a s písni na rtech. Pak jsme se dozvěděli, že v chrámu se koná od 7 hodin večer nějaká ceremonie a ony jdou tam.

Ubytovali jsme se v hotelu Ganpatí. Zvenku nevypadal moc důvěryhodně, ale uvnitř byl docela dobrý. V koupelnách byly velké vany a regulovatelná klimatizace. Zrovna, když jsme chtěli vyrazit ke chrámu, vypadl v hotelu proud. Tak jsme akorát potmě sbalili foťák a kameru a šli jsme. Před chrámem sedělo na zemi plno lidí, někteří chodili dovnitř. Chtěli jsme taky jít, ale řekli, že jediné bez tašek, foťáků a pásků. Vlád'a se kamery nevzdal a tak jsem šla dovnitř pouze s Lumírem a Karlem. Vevnitř moc lidí nebylo, bylo to vlastně nádvoří a vepředu byla mříž. Skoro hned jsme šli ven. Zaujaly mne ženy, které při vstupu dovnitř lehaly na zem se vzpaženýma rukama.

Na hlavní křižovatce jsme šli do hospody. Sedli jsme si venku, jídlo bylo neskutečně levné, pivo jsme dostali zabalené v novinách, protože neměli licenci. Zalíbilo se nám tam, pozorovali jsme cvrkot, až ke stolu nám přišla kráva a strkala hlavu málem do talíře. Měli tam unikátní popelníčky a Táňa jeden ve tvaru skarabea koupila. Vydrželi jsme tam dost dlouho a urazili každý tři piva. Hostinský nás pěkně natáhl, pivo nám účtoval po 120R, jídlo stálo jednu čtvrtinu.

11.11.

Ráno jsme vyrazili o půl osmé do té samé restaurace. Dali jsme si placky a čekali na ně dost dlouho, asi neměli rozpálenou plotnu.

Pak jsme si obešli ten včerejší chrám a vedle hned stál na mírné vyvýšenině jeden hrozně starý Čatturbudž Mandir. Hned nás tu chtěl provázet jeden kluk. Uvnitř mi to připadalo jak v kostele, mělo to dokonce křížový půdorys, nad nímž se tyčilo 7 vysokých zdobných věží šikhar.

Od 9 hodin bylo otevřeno staré historické město. Pocházelo ze 16. století z dynastie Bundelů a již 200 let bylo opuštěné. Je to národní památka, tak se tam docela snaží a opravují to tam ale po indicku, tj. dost pomalu. Středověkým způsobem tam otesávali kameny na vyměnění.

Obcházeli jsme celý areál. Byly to monumentální stavby s mramorovými prolamovanými okénky, balustrádami a věžičkami. Když to bylo obydlené, mohlo to být úžasné - na věžičkách a na fasádě byly vidět zbytky barev. Prolézali jsme dva ohromné paláce, oba měly uvnitř čtvercové nádvoří, z nich jedno s původním bazénkem. Fascinovaly mne ženské, které seděly na bobku a rýžovými košťátky zametaly podlahu. I další práce tam prováděly ženy. Chlapi byli pouze

zedníci, ženské tahaly vodu v kýblech a materiál v koších na hlavách. Ve druhém paláci jsme vylezli až na střechu, z níž byl krásný pohled na předchozí chrám. Jeden z paláců Šíš Mahal byl přestavěn na hotel. Z dosti bujného porostu kolem dokola vykukovalo plno dalších staveb. Byli jsme tam více než hodinu.

Pak jsme se zabalili a odjeli do Gwalioru. Nad městem na vysokém kamenitém hřebeni délky asi 3 km leží ohromná pevnost ze 17. století. Vyjeli jsme s řidičem až nahoru a šli si prohlídnout jednotlivé objekty. Byly částečně v ruinách, daleko hůře zachovalé než v Orče, hlavně tam byl všude děsný binec. Taky jsme prolézali různé stavby, ale tady to bylo nebezpečnější, protože tu byly nebezpečné nástrahy v podobě různých děr a schodišť bez zábradlí. Uprostřed areálu byla ohromná vodní nádrž na dešťovou vodu, dnes spíš odpadní.

Nejlepší byl palác Man Mandir, ten byl v docela dobrém stavu a velmi zdobný, s tyrkysovými keramickými obklady. Připadalo mi, že Indové měli něco společného s Maury, protože stavby vypadaly dost podobně – kámen podobající se krajkoví. Lákali nás ještě na prohlídku podzemí, tam jsme však nešli, i když jsme si mysleli, že v něm někde zmizeli Lumír a Martinem, ale oni zatím čekali venku.

Pak jsme šli ještě k chrámu Sásbahú, který byl dost podobný těm v Kadžuráhu. Pocházel taky z 11. století, byly na něm podobné motivy jako v Kadžuráhu, ale trochu méně zachovalé, jen postavy byly poněkud špičatější.

Z vrcholu jsme sjížděli po čtvrté hodině, dole pod kopcem byla řada džinistických soch vtesaných do skály. Pocházely ze 7. – 15. století, měly různé výšky, byly buď sedící nebo stojící, chybělo jim přirození, které bylo v minulosti zničeno, a před nimi byly postavené překlady na sloupech, které je částečně zakrývaly.

Při výjezdu z města jsme viděli vláček jedoucí na úzkorozchodné trati, proto byly vagónky mrňavé, ale pěkně narvané a lidé seděli i na střeše,

Cesta do Agry byla docela dobrá, většina vedla po dálnici, moc nám to ale neubíhalo, protože dálnice probíhala vesnicemi a tam je vždy děsný šrumec, chodily tu normálně krávy, do půli silnice ležely kameny, chodili tam nekontrolovaně lidé. Taty jedoucí na dálnici vůbec neuhýbaly, zásadně jely v pravém pruhu, řidič je podjížděl vlevo.

Dvakrát jsme platili zase silniční daň za přejezd novým státem. Byli jsme z toho celí pryč, že jsme platili 2x za sebou, ale projeli jsme pár kilometrů novým státem Radžasthán. I když jsme již předtím byli v Uttar Pradeshi, platili jsme znova. Kdybychom neplatili, platí se údajně hodně vysoká pokuta.

Řidič nám říkal, že Agru zná a sežene nám hotel, zkusili jsme to ve dvou a oba byly obsazené. V tom druhém nás vítali hudbou dva malí hudebníci oblečení do vyšívaných šatů. Když jsme pak zůstali v dalším hotelu Kant, řidič tvrdil, že by kousek měl jiný a levnější. Několikrát kvůli tomu telefonoval. Náš hotel byl dražší, ale se snídaní, tak jsme v něm zůstali. Šli jsme do restaurace na večeři bez Lumíra, kterému nebylo dobře. Jídel tu byl bohatý výběr, bylo to ale dražší, jen přílohová rýže stála 50R.

12.11.

Ráno bylo Lumírovi opět špatně, měl těžkou noc, nechali jsme mu ke snídani poslat suchary a čaj na pokoj a vyrazili k Tádž Mahálu. Jel s námi na motorce průvodce od Avisu, měli jsme ho v ceně auta. Hned se na nás vrhali samozvaní průvodci, někteří i s oficiálními vizitkami, těch nás naštěstí Avisácký průvodce zbavil. Kromě toho tam bylo taky plno prodejců, my jsme však zabočili podívat se na dvoupatrový vůz tažený ozdobeným velbloudem.

Vstupné stálo 750 R, dovnitř jsme museli projít přes kontrolu, průvodce nám říkal, že nesmíme mít mobily – dali jsme je řidičovi. Pak mi však prohlíželi batůžek, chtěli mi vzít žvýkačky, tik-taky a nůž. Průvodce to opět předal řidičovi. Před Tádžem je vstupní prostor, do kterého se vstupovalo 3 bránami, čtvrtou se vcházelo přímo k Tádži.

Pohled na něj je opravdu krásný. Filmovat se smělo pouze při vstupu a na terase hned za bránou, dále už to bylo zakázané. Něco mluvili o 500R za povolení, Vlád'a říkal, že by je zaplatil, ale nějak to nešlo, musel kameru schovat. Táně došly baterky ve foťáku a byla naštvaná, protože náhradní jí zůstaly v kabelce u řidiče. Vlád'ovi taky vadilo, že nemůže filmovat, celý jejich

systém nám dost vadil. Se vstupenkou jsme dostali malou lahvičku vody a jednorázové návleky na boty, u kterých hned praskla gumička a ztráceli jsme je. Tádž stojí uprostřed na terase, po obou stranách má symetricky umístěné 2 shodné stavby vypadající jako mešity, ale mešita byla jen jedna a bohužel byla zavřená. Z terasy byl pěkný výhled na řeku Jamunu a o kus dál pevnost. Vlád'a tajně udělal pár záběrů.

Abychom zabavili průvodce, který bránil Vlád'ovi filmovat, vyzvídali jsme na něm, jak je to tu se sňatky. Říkal, že sňatky jsou většinou domluvené a věno rodičům nevěsty je asi 350.000R, muž si klidně může pořídit i více žen, ale ta první s tím musí souhlasit.

Tádž Mahál je krásně vykládán polodrahokamy a má zdobená okna jemnými vzory. Uvnitř je skoro tma, dost hrozný vzduch, náhrobky Mumtáz Mahál a jejího muže Šáhdžahána. Nejsou prakticky vidět za osmiúhelníkovým dírkovaným plotem.

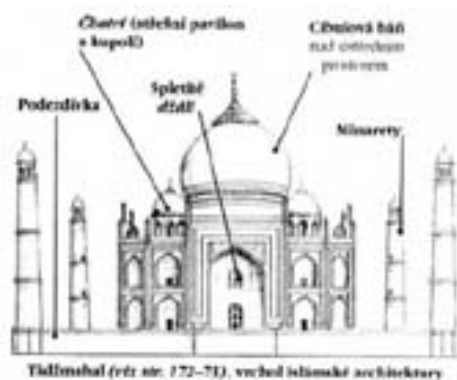
Při návratu k autu se na nás sesypali opět prodejci a nedali se vůbec odbýt. Byli jsme na ně sprostí, nevšímali si jich, ale nic s nimi nehnulo. Mě pronásledoval jeden chlapík s pohlednicemi, stále snižoval ceny až nakonec jsem dva soubory pohlednic koupila za 50R od jiného prodávče, který mi při cestě tam řekl své jméno a říkal "later" – později. Až k autu jsme dorazili s chumlem okolo, strkali nám věci až do okénka. Koupili jsme práskací bič za stovku, Táňa dokonce za 50R, při cestě tam jeden za 300, přičemž původní cena byla 2500. Prodejci nás otrávil, tak jsme se nechali odvést do hotelu, abychom si od nich odpočinuli a dali si tam v klidu klimatizované restaurace oběd. Také jsme zkontrolovali skoro umírajícího

Lumíra a opět mu poslali něco na pokoj.

Pak jsme chtěli jet do Červené pevnosti. Martin zůstal odpočívat v hotelu. Řidič nám zastavil u třech smluvních krámů, do nichž cestovky vozí turisty. Měli tam celkem exkluzivní věci, ale připadalo nám to drahé, koberce jsme taky nechtěli ani kamenné destičky s intarzovanými vzory z polodrahokamů. Pak jsme se zastavili ve výrobě těch destiček a tam viděli, jak to celkem primitivně dělají, asi stejně jak v době stavby Tádž Mahálu. Sice jsme říkali řidičovi, že to pro nás není, ale opět zastavil u jednoho krámu, měli tam exkluzivní hedvábí a kašmír, ale ceny dost vysoké. Ještěže jsme na řidiče nedali, když nám již v Manalí tvrdil, že v Agře zná výborné levné obchody.

Konečně jsme dojeli k té pevnosti. Mysleli jsme, že do ní platí společný lístek s Tádž Mahálem, ale zaplatili jsme ještě 250R. Kdybychom neměli ten lístek z Tádž

Mahálu, bylo to ještě dražší. Zase jsme prošli kontrolou, tentokrát mobily mohly být, mně se ani nepodívali do báglu. Šli jen po kamerách, za které se muselo platit 25R.

Pevnost je velice rozlehlá, má několik nádvoří a několik paláců. Byl v ní vězněn Šáhdžahán svým synem kvůli stavbě Tádž Mahálu. Opět tam bylo plno sloupů a krajkových překladů mezi nimi, krajkové krakorce a vstupy do dveří. Na jednom nádvoří byly mezi kytkami obloukově řešené obrubníky a působilo to velice zajímavě. Před pevností se na nás opět vrhli prodejci a došli jsme s nimi až k autu a násilím museli zavřít dveře.

Pak jsme řekli, že chceme jet k Big Bazaaru, který jsme viděli večer předtím. Předpokládali jsme, že v něm bude hodně maličkých tradičních krámků. Byl to však obchodník. Byl otevřený pouze 1 týden a je jich v celé Indii pouze 7. Měli tam poměrně přísné bezpečnostní opatření. Prohlíželi Vládovi kameru, po mně chtěli, abych nechala v úschovně báglik. Byl to obchodník jako třeba Nový Smíchov – 2 patra velkých obchodních ploch, nad tím dvě galerie s malými krámkami, nahoře multikino a fastfood, zastřešené lehkou příhradovou střechou.

V 1. patře měli oblečení, pracovalo tam spousta prodavačů, pomalu na každý regál jeden. Koupili jsme tam průsvitné šálky, které byly svinuté do docela malého smotku, prodavačky se při jejich předvádění docela vyblbly. Sešli jsme o patro níž, kde bylo vše od ledniček, přes oblečení a domácí potřeby, po jídlo. Vláďa si tam koupil dvě košile, až doma zjistil, že ta jedna je vlastně tradiční indický oblek kurta, vypadající jako noční košile pod kolena. Já koupila vyšivanou tašku, domácí oblek a balené trojúhelníkové sýry. Když jsme vycházeli ven, náramně jsme se bavili při pohledu na sárinky, jak se bojí nastupovat na jezdící schody.

Pro velký úspěch se tam nechali taky odvést Lumír (který již pookřál) s Martinem a propadli nákupní horečce, zatímco my ostatní jsme večereli a popíjeli pivo v restauraci.

13.11.

Ráno jsem odjížděl směrem na Džajpur. Trochu jsme se zamotali ve městě, značení bylo hrozné nebo si ho řidič v hindštině nevšiml. Ptal se skoro na každém rohu. Mám takový pocit, že než aby nás posílali zpět, doporučovali nám velice složité trasy, jak se vlastně zpět dostat.

Zastavili jsme ve Fatepur Sikrí, což je staré město šáha Akbara. Je postavené z červeného pískovce, budovy i vydlážděné nádvoří mezi nimi. Prolézali jsme to celé, stál tam královský palác, harém, kde měl Akbar 5000 žen, z toho 300 manželek. Harém byl čtvercový, měl pouze jeden hlídaný vchod a ven nevedlo ani jediné okno, ty všechny vedly do vnitřního nádvoří. Pak jsme se ještě posunuli k druhému parkovišti u Páteční mešity. K bráně vedlo vysoké schodiště. Na něm se ke mně přidal mladý kluk a tvrdil, že je student a že se mnou chce jít pouze kvůli komunikaci v angličtině, i když jsem mu řekla, že moc anglicky neumím a že průvodce nechceme. Zutí jsme vešli do rozlehlého nádvoří. Na jedné straně stála

Páteční mešita, na druhé brána k Akbarovu paláci, samostatně tam stála sněhobílá hrobka poustevníka Čištího s velice jemným kamenným mřížovím a řady hrobů králových manželek.

Kluk nás lákal, že nám ukáže tajnou cestu do podzemí, pak nás lákal do své školy, tvrdil, že tam studuje

korán. Řekli jsme však, že pospícháme. Ke mně se přidal prodavač korálů a stále se mi snažil vnutit červené korále, které vydával za granáty a zapalovačem dokazoval jejich nehořlavost a pravost, ale myslím, že to bylo sklo. Stále snižoval cenu.

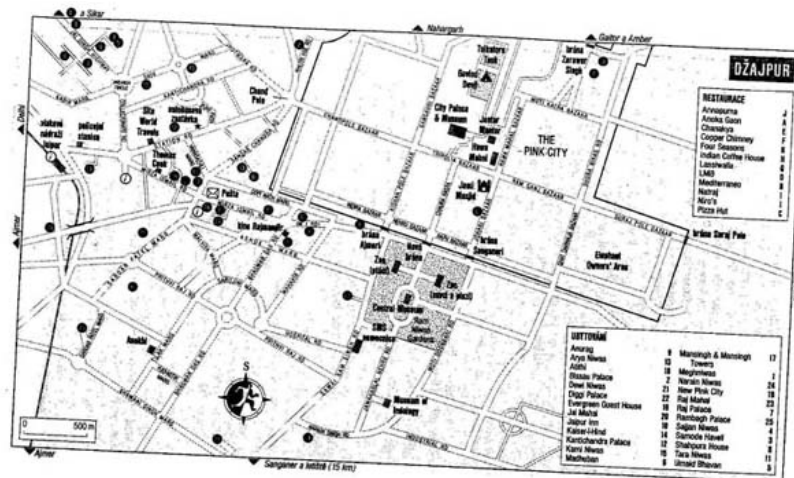
Při vstupu do areálu jsme si museli zout boty, hlídal je tam nějaký chlapík, chtěli jsme mu dát za troje boty 6 R, ale byl nespokojený, chtěl papírový peněz. Prodavač šperků byl neodbytný, zavěšoval mi korále na foťák, dával na krk, až ho Vláďa seřval, ať mne neobtěžuje. Kluk mne pořád doprovázel, povídal a tvářil se seriózně, ale jak jsme přišli k autu, řekl, že je chudý student a něco chtěl. Vzhledem k tomu, že jsem mu dopředu řekla, že mu nic nedám, tak jsem mu taky nic nedala.

Pak jsme jeli směrem na Džajpur, skoro celou cestu byla rozestavěná dálnice, díky tomu to bylo pomalejší. Kvůli dálnici to tam vybagrovali a ve vesnicích ubourali kusy domů, v nichž se stále bydlelo. V této oblasti již bylo velice sucho, k potahu tam používali většinou velbloudy tahající středověké dvoukolé povozy.

Do Džajpuru se přijíždí přes strmé kopce, na kraji města stály dost zchátralé, zdobené domy s věžičkami. Projížděli jsme okolo starého opevněného města zvaného Pink City – růžové město, a hledali hotel, což nebyl velký problém. Napřed jsme se stavili u jednoho, v němž ale pokoje byly dost humusové a za hotelem bylo překladiště juty a dalších produktů, další byl plný. Nakonec jsme se ubytovali v hotelu Manghal. Moc se mi tam nelíbilo, protože dveře nebyly na klíč, ale pouze na petlici se zámekem, který by asi otevřel i začátečník sponkou.

Na záchodě tam byla šlapkomísa – normální mísa nahoře se šlapkami jak na tureckém záchodě. Nedovedu si představit, že bych na to vylezla a konala v podřepu svoji potřebu.

Vyrazili jsme do přilehlého města. Napřed jsme šli pěšky, protože jsme si potřebovali vyměnit nějaké peníze. Měnili jsme je v jednom hotelu a nějak strašně dlouho čekali na kurz. Chytili jsme si motorikšu a nechali se zavést do centra Růžového města k Paláci větrů Havá Mahál. Všechny baráky v Pink City jsou natřené na růžovo, má čtvercovou síť podle mandaly. Bylo již 9 hodin a tak už malé krámký zavíraly. Vždy v jenom bloku byl jeden typ zboží, i když mezi železářstvím jsme najednou narazili na stánek s alkoholem.

Obchodníci s látkami se na nás přímo vrhali a nutili nám své zboží, koupili jsme 1 tričko. Zpět nás opět dovezl rikšoun. Když jsme jeli tam, domluvili jsme dopředu cenu 100R, ale rikšoun pak chtěl víc, ale nedostal to, ten zpáteční byl s cenou spokojený.

V hotelu jsme povečeřeli a dali si pivo – měli ho tu nejlevnější z hotelů, pouze 70R, jídla byla taky velice levná, ale pouze vegetariánská.

14.11.

Ráno jsme byli buzeni ještě za tmy mueziny z blízkých minaretů. Vstávali jsme docela brzy, protože jsme jeli na výlet do Puškaru. Byli jsme velice překvapeni, že až do Kishangarthu vedla perfektní dálnice skoro evropského typu, byla ohražená ploty nebo ostnatými dráty, tak jsme měli krávu v cestě pouze jednou a povozy tu nejezdily. Jen jsme se museli vyhýbat převrženému tatovi. Dálnice se platila 55R, ale za to to určitě stálo. Díky

tomu jsme urazili vzdálenost 130 km mnohem dříve, než jsme předpokládali. Jeli jsme pouze tři s Vládou a Karlem, ostatním se již nechtělo jezdit.

Řidič nás vyklopil v místě, kde byl ukazatel k Bráhmovu chrámu, ale my jsme zamířili uličkami tam, kde jsme tušili jezero. U hlavní ulice byly pánské veřejné záchodky – prostě malé zídky okolo, moč tekla do rigolu. Jezero je celé obestavěné gháty a nesmí se tam chodit v botách. Nemělo by se tam ani fotografovat. Z počátku tam bylo několik obejdů, kteří nás na to upozorňovali, boty jsme si nesli sebou v tašce. Pak jsem však zaujala jednu indickou rodinku svým kloboukem a už se fotografovalo o sto šest. Vyfotila jsem se asi se třemi rodinami, Karel dostal adresu, aby poslal fotky. Od malé prodavačky jsme kupovali řetízky na kotníky, říkala, že nemůže zlevnit, že nám to nabízí za ranní ceny, večer je to podstatně dražší. Pak jsme přešli přes most, kde to již bylo značně klidnější. Okolo mostu se povalovalo spousta nemytých a polonahých bráhmánů, báli jsme se, že budou žebrot, ale byli celkem neteční, o kus dál jsme zašli do jejich hnízda v jednom klášteře. Dostali jsme se až do klášterní kuchyně, kde jsme viděli vařit jídlo v ohromných kotlích.

O kus dál se k nám přidal malý kluk a začal hrát na sitár, trochu jsem s ním tančila a on začal zpívat, pak spustil melodii dle mne evropskou a velice známou. Když jsem mu dala 10R, nestačilo mu to. Z ghátu jsme viděli hotel Lotus, tak jsme tam zašli na oběd. V hotelu tam vegetovali samí hašíšáci, pokoje tam měli pouze se sítovými dveřmi jen s postelí, k tomu docela primitivní sociální zařízení. Posezení bylo ale velice příjemné v proutěných židlích. U kraje terasy byly koberečky, polštářky a maličké stolečky, tam se povalovaly holky a kluci a evidentně byli trochu sjetí. Podávají tam totiž lassi – mléčný nápoj s marihuanou a taky jí asi kouřili. Zaujalo mne, že mezi mladými byla i žena více než středního věku.

Pokračovali jsme v obcházení ghátů. Hlavní Bráhmův ghát byl zastřešený a kluci tam skákali do žabincové vody. Okolo vedla velice živá obchodní ulička, Vláďa si tam koupil šavli a já další sukni. Pak jsme došli k Bráhmovu chrámu. Vedly k němu vysoké dost špinavé schody, ale museli jsme se pod nimi zout, našťastí jsem měla tlusté ponožky na vyhození, ve kterých jsem obešla všechny místní gháty. Do ruky nám vrazili kus papíru s hrstí květů afrikánů. Říkali, že je máme obětovat Bráhmovi a polovinu hodit do jezera. Hned se k nám připojil samozvaný průvodce a začal vykládat o chrámu a o dalších dvou na okolních kopcích, které byly zasvěceny Bráhmovým manželkám. Všude byly obětované kvítky a díky tomu tam poletovalo plno much a včel. Vylezli jsme i na střechu a tak viděli červenou profilovanou hlavní věž. Ležela tam na zemi babka, vypadala jako mrtvá, ale pak se pohnula. Náš průvodce nás pořádně tahal k jezeru, říkali jsme, že už jsme tam byli, a nakonec mu zdrhli (Karel mu něco i dal).

Procházel jsem okolo krásných dost zdevastovaných paláců. Do jednoho jsme vešli, protože jsme mysleli, že je to chrám, vedly tam totiž vysoké mramorové schody. Dostali jsme se však do bytu – bylo tam nádvoří se zachovalými arkádami a pod nimi to bylo zabydlené. Seděl tam takový děda a kynul nám, že můžeme jít dále, ale jen jsme si to vyfotili. Bylo dost složité se různě křivolakými uličkami trefit k našemu autu, ale s Karlem jsme nezaváhali.

Pak jsme se nechali ještě kousek odvést k Hanumanově věži. Do všech čtyř stran ve čtyřech patrech vyčnívaly z malých nik barevné sochy různých bohů, hlavně Hanumana. O kus dál jsme viděli sněhobílou mešitu, tak jsme se k ní vydali. Teprve zblízka jsme viděli, že ještě není zcela dokončená. Přízemí bylo pouze v hrubé stavbě, dalo se však vyjít do patra po dosud nehotových hrubých

betonových schodech, přesto se muselo bosky, a nahoře byla svatyně. Nejhezčí tam byly vykládané stropy a stěny.

Na zpáteční cestě mi nabídl svezení chlapík s vozíkem – byl to dvoukolák s plošinou, normálně se na něm vozí zboží, říkal, že je to air condition. Vlád'a s Karlem mne zvěčňovali. Z Puškaru jsme odjžděli ve 4 hodiny a za 2 hodiny jsme byli v Džajpuru – zatím rychlost na naší trase zde v Indii nevídaná, to již byla tma, ale dokázali jsme řidiče bezpečně navést k hotelu. Měl tendence jet někam jinam a jistě by se dost zamotal, ale nenechali jsme ho.

Večer jsem poseděli v restauraci u piva. Táňa v průsvitných šátcích a Karel v turbanu jako mistr Tata věnovali Vlád'ovi látku na turban a slavnostně ho pasovali na Polykače indických kilometrů. Turban mu byl na místě uvázan na hlavě.

15.11.

Ráno jsme opustili hotel a jeli do středu Růžového města, kde je astrologické muzeum

Jantar Mantar. Pochází z 18. století, kdy tamní maharádža nechal instalovat různé stroje času, z nichž některé sám vymyslel, a další astrologické pomůcky k tvorbě horoskopů. Vše bylo poměrně rozměrné, nejvyšší sluneční hodiny byly vysoké 14 m. Pak již jsme jeli směrem na Dillí, což bylo 270 km.

Udělalí jsme pouze malou zastávku u pevnosti Amber – je to úžasný hrad, obklopený ohromným pásem hradeb a na kopci je další navazující pevnost. V těchto rozměrech snad v Evropě nic podobného není. Zastavili jsme a hned nám tam jeden člověk začal předvádět kobru. Pískal, kobra vystrčila hlavu, ale jinak se ani nehnula. Nechala jsem se vyfotit s ozdobným slůnětem, dala jsem jeho průvodci 10R, ale bylo mu to málo, chtěl 50R, řekla jsem, že víc nemám. Viděli jsme další slony, jak s lidmi na zádech pomalu stoupají k pevnosti.

Cesta po dálnici docela slušně ubíhala, i když tahle nebyla tak perfektní, jako ta do Puškaru. Zvlášť při průjezdu vesnicemi a městy se to změnilo v jeden velký binec. Ve státě Haryana kus před Dillí jsme nakoupili pivo, bylo tam nejlevnější z celé Indie – pouze 30R za láhev. Měli tam také dost levnou whisky, tak jsme také nějakou nakoupili domů.

Pozdě odpoledne jsme dojeli do Dillí. Kupodivu tam ani nebyl smog. Chtěli jsme se podívat k Červené pevnosti, byla ale v severní části Dillí, tak než jsme tam dojeli, byla již zavřená a nedalo se ani zajet na parkoviště u ní. Tak jsme se na ní jen podívali a jeli k Lotosovému chrámu. Je to moderní stavba z roku 1986, trochu podobná opeře v Melbourne ve tvaru lotosového květu a patří bahaistické církvi. Bylo to tam silně organizované, smělo se chodit pouze po některých cestičkách, před kostelem byla v zemi úschovna bot, dovnitř pouštěli lidi po částech, aby tam nebyl nával a nebyl rušen klid kostela. Při východu jsme dostali kartičku, která nás opravňovala ke vstupu do informačního centra – v něm jsme se dozvěděli o historii bahaistické církve, jejích dalších kostelech a stavbě tohoto chrámu.

Pak s námi řidič podniknul vyhlídkovou jízdu po Dillí - objížděli jsme čtvrť Connaught. Je postavená do kruhu, jsou v ní soustředěny banky, kanceláře a obchody. Většina objektů byla s četnými klasicistními pilíři, ale bylo to dost zdevastované a ověšené reklamami. Také jsme

zajeli ke gurudváře Bangla Sahib. Scházelo se tam plno lidí, já jsem nutně potřebovala na záchod, tak jsem ani nešla dovnitř, ptala jsem se na něj a oni mě posílali různými směry, ale nic jsem nenašla. Pak jsme jeli k vítěznému oblouku podobnému tomu v Paříži a já byla nucena odlehčit si v místním parku. Již potmě jsme projížděli vládní čtvrtí, kde jsou dosti velkoryse postavená různá ministerstva, presidentský palác a parlament. Tady to byla úplně jiná Indie než jsme za celou naši cestu viděli. Na závěr nás řidič zavezl do jedné restaurace, asi myslel, jak bezvadnou restauraci nám vybral, zřejmě tam opět vozí zájezdy, jeden tam zrovna stoloval, podle toho tam byly ceny – asi nejdražší na naší cestě, pivo neměli, pouze sodovku. Utráceli jsme poslední peníze, tak už nám to bylo jedno. Dali jsme si různá jídla s kuřecím masem, rýží a omáčkami.

Jeli jsme vyřídit formality ohledně vrácení auta, trvalo to pouze chvíli, řidič nás pak ještě měl zavést na letiště. Ukazoval nám, kde bydlí, bylo to kousek od letiště. Dal nám všem na památku několik maličkostí – přívěšek se slonem a s Tádž Mahálem.

Vešli jsme do letištní budovy, nebylo tam žádné místo k sezení, daly se tam rovnou odbavovat zavazadla. My jsme se ale potřebovali převléci a přendat nějaké věci. Přitom se mi podařilo klepnout s jednou lahví whisky a ona začala téci. Naštěstí hned vedle stál vozík na mytí s kýblem s vodou, do kterého jsem jí hodila, přesto ale zůstala na zemi potopa a zřízenec přivolal nějakou uklízečku. Přebalili jsme zavazadla a nechali je vypravit. V meziletištním bezcelním prostoru jsme měli poměrně dost prostoru. Mysleli jsme, že bychom tam ještě koupili nějakou láhev, ale měli to tam vše hodně drahé a neměli tam žádnou indickou.

Hodinu před odletem jsme se nechali odbavit a mě nechtěli pustit v batůžku zavřenou malou lahvinku whisky. Lumír měl další, tak se vrátil k zavazadlům a pokusil se je odeslat, bohužel to nešlo, kvůli přestupu. Tak 3 lahve whisky věnoval personálu.

16.11.

Nad Milánem bylo mizerné počasí, již jsme šli na přistání a byli jsme dost nízko, ale najednou jsme se zdvihli a nějakou dobu jsme kroužili nad městem. Kvůli čemu to bylo, jsme se nedozvěděli. V Miláně jsme měli mít asi dvě hodiny čas, ale letadlo z Dillí přiletělo asi s hodinovým zpožděním, tak tolik času nebylo. Během naší cesty se zpřísnily celní předpisy, znovu nám prohlíželi příruční zavazadla a Táně nechtěli propustit tašku, ve které měla nějaké sklenice, kosmetiku a bič – sklo tam být nesmí a bič může být považován za zbraň. Člověk u sebe nesmí mít ani hlt vody. Vláďa jí šel pomoci a odeslali tašku jako velké zavazadlo a tak putovala s ostatní naší bagáží. V poledne jsme přistáli v Praze, letadlo již na odletu bylo zpožděné a proto i do Prahy přiletělo později.

Ve svém deníku jsem byla nucena zvolit způsob psaní názvů jednotlivých indických měst. Zvolila jsem to, co mi bylo bližší, tj. počeštěné názvy, používám raději Dillí než Delhi a Džajpur spíše než Jaipur. Je to však otázka náhledu, v průvodci Rough Guides, kterého jsme používali, byly vždy uvedeny obojí názvy a navíc se to trochu lišilo i od dalšího průvodce Ikar DK.

A nyní přehled nákladů – celkové náklady necelých 50.000,- Kč	
z toho letenka	22.653,- Kč
podíly za půjč. auta vč. řidiče	6.280,- Kč
za benzin	1.410,- Kč
za silniční daň a další popl.	1.100,- Kč

Nemalé prostředky jsme utratili za pivo, které bylo většinou dražší než jídlo. Přivezli jsme domů spoustu dárků, část z nich jsme měli již na vánoce, většina z nich se dala pořídit za minimální náklady. V Indii se dá žít velice levně.

